

ÉLETTÜNK

XIII. évf. 11. szám (13. Jahrg. Nr. 11)

Az európai magyar katolikusok lapja

1981 november

BOGYAY TAMÁS:

Szent Erzsébet magyarsága

Régen volt, hogy mint a római Magyar Történelmi Intézet ifjú ösztöndíjasa a Szent Péter templom kupolája tetéről először életemben bámultam az Örök Város panorámáját. Mellettem tömzsi kis ember állt. Minden szürke volt rajta, deresedő feje, barátságos szeme, durva szövésű csuhája. Nem volt tonzurája, nem lehetett hát pap, inkább iparosfélnék látszott. Egyszer csak rámutatott valamire a város ház- és templomtömekegében és megszólalt. Megértettem a gesztust és a kérdést, de nem tudtam, milyen nyelven beszél. Kiderült, spanyolul. Azóta nem egyszer találkoztam ibér földön, meg Velazquez és Goya képein is, ezzel az emberfajtaival, amely annyira más, mint a színpadokról ismert toreadorok és grandok. Megindult a beszélgetés, lassan tagolva ejtettük a szavakat, ő spanyolul, én olaszul. Megtudtam, zárándok, Szent Ferenc harmadrendjének a ruháját viseli. Amikor meghallotta, hogy magyar vagyok, barátságos képe még jobban felderült: „Nekünk is van egy nagy magyar szentünk, Santa Isabel de Hungria, Magyarországi Szent Erzsébet.” Egyszerre ott volt köztünk, két vadidegen között, valami láthatatlan, kedves kapocs.

Akkor kezdett el érdekelni Szent Erzsébet magyarsága. Mindig jól esik hallanunk, látnunk, olvasnunk külföldön: Sainte Elisabeth de Hongrie, Santa Elisabetta d'Ungheria és így tovább. És kicsit szívébe szúr a magyar embernek a német nyelvterületen a heilige Elisabeth von Thüringen — Thüringiai Szent Erzsébet. De mit szólhatnánk elene? Hiszen az Árpád-házi királylányt négy éves korában vitték el Thüringiába, hogy majd a tartománygróf legidősebb fia, Hermann felesége legyen. Az állítólag nem éppen „szépreményű” vőlegény még mint gyermek meghalt. Erzsébet azonban ott maradt, hajadonná serdült. Ott szövődött, nem egy lelki megpróbáltatás közepette, szerelmi regénye — nyugodtan mondhatjuk így — a fiatalabbik gróffival, Lajossal, amely happy end-el végződött. A magyar királylány Thüringia uralkodó grófjának felesége, három gyermekük anyja, az egész tartomány népének jótévője lett. Azután húsz éves fejjel özvegy és huszonnégy éves korában, most 750 éve, 1231 november 17-én érte Marburgban a halál. 1235-ben már szentté avatták és az egész németiség felekezeti különbség nélkül legnagyobb női szentjének tekintik.

Árpád-házi Szent Erzsébetet nem lehet elvitatni a németektől. De az mindig megütött, szinte bosszantott, amikor azt olvastam itt vagy ott, régebben gyakran, mostanában egyre ritkábban, hogy ő a német asszonytípus eszményi megtestesülése, nem hiába német volt az

anyja, Merániai Getrud. Szinte úgy jött ki, mintha szentségének titka épp németisége lenne.

Nem kell külön magyarázni, hogy a keresztény szentség nemzetek, népek, fajok fölötti kategória. Arra már kevésbé gondolnak az emberek, hogy épp a középkori fejedelmi családoknál nem

év elején arra kértek, kapcsolódjak bele a Szent Erzsébet halála 750. évfordulójára Marburgban rendezendő kiállítás előkészítésébe. Részben tippet, tanácsokat kellett adni, részben a katalógusban magyarázó szövegeket írni egy sor kiállítási tárgyhoz, amelyek Erzsébet magyar őseit és kapcsolatait fogják do-

ÁRPÁDHÁZI SZENT ERZSÉBET

Pesky József olajfestménye a Máriacell-i bazilikában.

A képet 1857-ben 30 ezer magyar zárándok, Scitovszky János esztergomi érsek, hercegprímással az élen, hozta Máriacellbe és helyezte el a Katalin-kápolnában. A képet és nagyértékű rájáratát jelenleg restaurálják.

sokra lehet menni a fajelmélettel. A társadalmi korlátok akkoriban jóval magasabbak voltak, mint ma. Az uralkodó réteghez tartozó családokat általában sokkal több rokoni szál fűzte egymáshoz, mint alattvalóik tömegéhez, amellyel egy nyelvet beszéltek. Így volt ez az Árpádokkal és az Andechs-Merániaiakkal is. Jellemző a főrangú családok nemzetközi összefonódására, hogy II. Endre és Gertrud, Erzsébet szülei, ötödfokú unokatestérek voltak, még pedig Árpád-házi révén, I. Béla király közös ősük volt.

De fűzte-e valami a négyéves fejjel Thüringiába került Erzsébetet szülőföldjéhez, családjához, régi hazájához? Nem olvadt-e teljesen bele az új német környezetbe? Váratlanul kerültem szembe ezekkel a kérdésekkel, amikor az

kumentálni. Az idő rövid volt, alig pár hónap alatt rohamunkát kellett végezni. Mégis szívesen vállalkoztam rá, nemcsak kötelességből, hanem mert őszintén érdekelték a kérdések.

Hamarosan megdöbbenve tapasztaltam, évekkal előbb kellett volna munkához látni. Szent Erzsébet németországi életéről, tevékenységéről, hatásáról szinte áttekinthetetlen az óriási szakirodalom. A modern történettudomány minden eszközével gyűjtötték és vallatták, sőt vallatják ma is, a forrásokat. Kutatták és kutatják lelkiségét, helyét az akkori vallásos világban. Ezek a kutatások hoztak ugyan néha furcsa termést is. Volt, aki teljesen félreismerve a szentség kegyelmi lényegét megpróbálta pszichoanalizálni Erzsébetet és neurótikusnak nyilvánította. A kritikai-

lag megrostált forrásokra támaszkodó modern német Erzsébet irodalomból azonban egy életerős, rendkívül vonzó leány- és asszonyalak tűnt elő, aki valamiképp idegen maradt a világban, amelybe négy éves korában beleszóppent. Idegenszerű volt már külseje is, fekete fürtjeivel, barnás bőrével egyáltalában nem volt germán típus. Vidám volt, játékos és temperamentumos. Kitünő lovas lett belőle, aki előszeretettel vágta végig a réteken. Egyik modern német kutatója szerint alighanem magyar ősei öröksége. Teli volt megejtő női bájjal, szenvedélyesen tudott szeretni, először a férjét is, végül már csak az Istent. Mindehhez kemény akarat és tudatos következetesség járult. Erzsébetnek volt mersze és ereje is szembe szegülni az udvari etikettel, a vallásosság konvencionális úri formáival. Ma már tudjuk, hogy forma szerint sosem lett a ferences harmadrend tagja, de Assisi Szent Ferenc példájára tagadta meg teljesen az akkori fejedelmi-lovagi életideált. Német sógorsága, amely sosem tudta igazán megérteni, buta boldognak bélyegezte, pedig csak más volt mint ők, idegen. Nem ő volt az egyetlen Árpád-házi királylány, akinek külföldön ez lett a sorsa. Szent László leánya, Piroska, aki Iréne néven bizánci császárné lett, látszólag teljesen beleilleszkedett Nagy Konstantin örökösökébe világába. Az „auguszták” nehezékköves pompájában, dús arany- szőke hajával ma is ott látható az isztanbuli Aja Szofia templom déli karzatának mozaikképén. A keleti egyház szentjei közé emelte a magyar királylányt, aki azonban, amikor özvegyesre jutva kolostorba lépett, a Xené nevet vette fel, ami annyit jelent: az idegen.

Az írott forrásokban több nyoma maradt, hogy Erzsébet és Magyarország között sohasem szakadt meg teljesen a kapcsolat. A francia szerzőtől, Émile Horntól származó, aztán Várdai Bélától átdolgozott reprezentatív magyar Szent Erzsébet életrajz, amely ötven éve jelent meg, szeretetteljes bőbeszédűséggel egész regénnyé színezte a források száraz adatait. A marburgi kiállítás számára épp ezeket kellett egyenként számba venni és ha szemléltethető, meg is magyarázni. És itt ért a csalódás. A módszeres magyar történetkutatástól jóformán semmit sem kaptam készen. Vissza kellett menni, amennyire a rövid idő engedte, az eredeti, legrégebbi és leghitelesebb forrásokig. Lássuk, mit is mondanak ezek?

Tudjuk, Thüringiából fényes küldöttség jött Pozsonyba, hogy átvegye a gyermek menyasszonyt. A fejedelmi sarjakat azonban sosem engedték egyedül az idegenbe. Erzsébettel is nemcsak káprázatos hozományt adott az anyja, hanem úgy látszik kisebbfajta udvartartást is. Ezzel igyekeztek megkönnyíteni az átplántálást az új, idegen környezetbe. A kíséret javarészeinek feltétlenül szüksége volt német nyelvtudásra. Va-

(Folytatás a 4. oldalon)

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP:

A tisztítótűz

A TISZTÍTÓTŰZBE VETETT HIT

A tisztítótűz nem tartozik a végső maradandó dolgokhoz, mert az Egyház hite szerint megszűnik az utolsó ítélettel. Csak a pokol és mennyország tart örökké. Mivel azonban a tisztítótűz egy olyan állapotot jelent, amely a hálál után következik be, az utolsó dolgokról beszélve, röviden róla is kell szólnunk.

A magyar elnevezés „tisztítótűz” nem valami szerencsés, mert a tüzet emeli ki, noha ez inkább csak képletes módon fejezi ki a tisztítótűz fájdalmait. A másik magyar kifejezés „tisztítóhely” sem sokkal jobb, mert nem annyira helyről, immt inkább állapotról van szó, egyes lelkeknek halál utáni állapotáról. A tisztítótűz tehát a léleknek halál utáni tisztulását jelenti.

Jegyezzük meg azt is, hogy a Egyház nem kételkedik a tisztítótűz létezésében, noha erre vonatkozóan hiába keresnénk a Szentírásban egyértelmű, döntő bizonyítékokat. Ezen nem csodálkozhatunk, hisz mi katolikusok a Szentírást tekintjük hitünk forrásának, hitünk közvetlen normája azonban maga az Egyház, mert csak a tanítóegyház állapíthatja meg csálhatatlanul a szentírási szövegeknek igazi értelmét. A Szentírásnak a termőtalaja és természetes miliője az Egyház: az istennépe, az Egyház hite előzte meg a Szentírás egyes könyveinek írását; az Egyház hite határozta meg, melyek a kánoni, azaz sugallt könyvek; az Egyház egyedül a Szentírás burkolt tanításának is hiteles magyarázója.

SENTÍRÁSI FORRÁSOK ÉS AZ EGYHÁZI HAGYOMÁNY

Noha a tisztítótűzre vonatkozóan nincsen kifejezetten bizonyító szentírási alapunk, mégis találunk olyan kijelentéseket, amelyek létezésére utalnak. A Makkabeusok második könyvében olvassuk, hogy Júdás áldozatot mutatott be az elesett hősökért, akiknél pogány amuletteket találtak. A szentírási szerző ezzel kapcsolatban megjegyzi: „Ilyen szépen és nemesen viselkedett, mivel gondolt a feltámadásra. Ha ugyanis nem hitt volna az elesettek feltámadásában, fölösleges dolog lett volna a halottakért imádkozni... Azért mutatott be engesztelő áldozatot, hogy megszabaduljanak bűneiktől.” (2 Mak 12, 43-45). Persze nem kell feltételeznünk, hogy Makkabeusi Júdásnak világos fogalma volt a tisztítótűzről — talán csak azért rendelte el az áldozat bemutatását, hogy Isten majd a feltámadáskor bocsássa meg az elesettek bűnét. Tény azonban, hogy Krisztus idejében egyes hívő zsidó körök, pl. Sammai iskolája, valóban hittek abban, hogy azok

a lelkek, akiknél a jó és a rossz az isteni igazság mérlegén egyensúlyban van, tűz által megtisztulhatnak. Valami hasonlót látszik Szt. Pál is feltételezni. Az egyes misszionáriusokról beszélve azt mondja, hogy az Úr napján majd kiderül, hogy ki mit épített a krisztusi alapokra: drága fémből avagy szénából-szalmából készült épületet. Aki tűzálló anyagból épített, jutalomban részesül. „De akinek műve elhamvad, az kárt vall. Maga ugyan megmenekül, de csak mintegy tűz által” (1 Kor 3, 15). Vegyük még hozzá, hogy Szt. Pál Timoteushoz írt második levelében a meghalt Onezifort példaként állítja a hitek elé, mert az apostolnak oly sok szolgálatot tett, s hozzáfűzi: „Adja meg neki az Úr, hogy azon a napon irgalmasságot találjon Istennél” (2 Tim 1, 18). Minthogy Szt. Pál nagy-rabecsi a keresztényeknek egymásért mondott imáját (vö 2 Kor 1, 11; Ef 6, 18; 1 Tessz, 25), fel lehet tételezni, hogy e szavai nemesen egy jókívánságot fejeznek ki, hanem Isten elé terjesztett kívánságot, azaz imát. Végül maga Jézus oly bűnökről beszél, melyek nem nyerne bocsánatot sem a földön sem a másvilágon (Mt 12, 32). E szavak feltételezik, hogy vannak oly bűnök, melyek a másvilágon bocsánatot nyerne.

A tisztítótűzről szóló tanítás nem oly központi jellegű, hogy a keresztényeknek mindjárt kezdet óta világos fogalmuk lett volna róla. De kezdet óta, — ahogy az első századok atyái és a katakombák feliratai tanúsítják — hitték a holtak túlvilági életében és imádkoztak értük. Azokért, akik a pokolban vannak, nem érdemes imádkozni, azokért, akik a mennyországba jutottak, már nem kell közbenjárni. A holtakért mondott ima tehát feltételezi a tisztítótűz létezését. Ezt a hitet vallotta mindig az Egyház, ez a hit csapódott le a szentmise első kánonjában, ahol így imádkozunk: „Kérünk, Urunk, add nekik és minden Krisztusban elhunyt hívőnek a boldogság, a világosság és a béke országát”. A trentói zsinat hittételnek nyilvánította ki az Egyháznak azt a meggyőződését, hogy bűneinkért vagy e világon vagy a túlvilágon eleget kell tennünk, hogy a mennyek országába juthassunk (DS 1580) s azt is leszögezi, hogy a hitek közbenjárásukkal, a szentmiseáldozat felajánlásával segíthetnek azokon, akik a tisztítótűzben vannak (DS 1820).

A TISZTÍTÓTŰZ SZENVEDÉSE

Akárcsak a pokol és mennyország, a tisztítótűz is nagy misztérium számunkra. Nem tudjuk meghatározni a tisztítótűz mikéntjét, nem tudjuk pontosan megmondani, miben is áll a tisztítótűz szenvedése. Annyi azonban bizonyos, hogy a kegyelem állapotában meghalt lelkek, kik a tisztítótűzben vannak, bizonyosak örök üdvösségük felől és örömmel vállalják a rájuk kiszabott büntetést, amely elsősorban az Istenlátás elhalasztásában áll. Maguk érzik legjobban, hogy még nem méltók arra, hogy Istennel szembe kerüljenek. Ők maguk, noha vágyakoznak Istent szemtől-szembe látni és szeretetben magukhoz ölelni, önként is és tudatosan meg akarják magukat fosztani az Istennel való találkozás örömetől, hogy épp a kielégítetlen szeretet ideiglenes elszívése által bűnhődjenek és egyben minden salaktól, mely földi életükben rájuk tapadt, megtisztuljanak. Génuai Szt.

Katalin találóan mondja: A tisztítótűzben lévő lelkek a legnagyobb örömek örvendenek — a szeretet örömeinek —, és a legnagyobb szenvedést szenvedik el — az elhalasztás gyötrelmét —, anélkül, hogy az egyik megszüntetné a másikat.

A tisztítótűz tartamáról nem tudunk jóformán semmit. A túlvilági életet nem lehet földi időmértékkel mérni. Nincs kizárva, hogy egyetlen egy pillanat intenzív szenvedése ugyanazt eredményezheti, amit — földi szemmel nézve — az időben elhúzódó szenvedés okoz. Az Egyház mindenesetre az őskeresztények példáját követve a rég elhunytakról is megemlékezik imáiban. Nem kétséges,

hogy a Szentek közössége, Krisztus titokzatos testének szeretet-egysége teszi lehetővé, hogy a megboldogult lelkek a mennyországban közbenjárassanak a tisztítótűzben szenvedőkért, s hogy mi is, ugyanazon szeretet erejében felajánlhassuk imáinkat, szentmiseáldozatainkat, lemondásainkat értük. Krisztus Urunk a szeretet révén szenvedett és váltott meg bennünket, ugyanaz a szeretet képes bennünket is, hogy egymásért imádkozzunk, szenvedjünk és így — Szt. Pál szavait használva — testünkben kiegészítsük azt, ami még hiányzik Krisztus szenvedéséből, Testének, az Egyháznak javára (vö Kol 1, 24).

Végül szívleljük meg Szt. Ágoston intelmét. Haláluk után főképpen azoknak válik előnyére az öök imája, akik, amikor még a földön éltek, maguk is imádkoztak halottaikért!

Hivatásgondozás

NAGY GONDUNKRÓL EGYSZERŰEN

Lélekben elvonulnak előttem városok és falvak. Látom, amint emberek áramlanak a templomok, kápolnák felé. Sárospataktól — a brazíliai Nova Santa Rosa-ig, vagy a Sydney-i templomoktól — a Kanada-i Vancouverig. S ezek az emberek templomos magyarok. A föld minden országát felsorolhatnám, oly sokféle szótlan élünk. Élünk, élnek magyarjaink és várnak a „küldött”-re, várnak a Szóra, várnak az Igére. Várnak a magyar szóra is, amely még felhangzik a magyar papok, lelkészek ajkairól. Óhajják az ősi magyar énekeket, melyek nyomán éled a lélek és gyakran könny csillog a szemekben.

Meddig lesz ez így? — kérdezzük. Mert fogynak a papjaink. Fehéredik a hajuk, gyengül a lábuk, nehezednek tagjaik.

Papjaink sorában rendekét vág a halál! Világunk különféle tájain élő magyarok, észlelitek-e? Meghalljátok-e, amikor itt vagy ott kidől valaki a sorból és nincs helyette más?

Hiába vannak szemnyitogató cikkek az újságokban, tanulmányok a folyóiratokban a régi igazsággal, miszerint: minden megkeresztelt személy egyben pap is, részese az általános papságnak. E mellett a meggyőződés mellett ott a kívánság: papra van szükségünk. Szentségben felszentelt papi szíveket, kezeket akarunk!

Mit tegyünk? Tehetünk-e egyáltalán valamit is? S éppen most ezekben a nehéz időkben?

Akárhány teológust faggatok, tanulmányt, vagy szociológiai kiértékelést olvasok, bárki felé fordulok, az okoskodások végén ez marad: Nincs más, nem lehet egyebet mondani: IMÁDKOZZATOK! Urunk Jézus mondta: „Kérjétek az aratás Urát, küldjön munkásokat aratásába! (Luk 10, 2.)

Kérjük hát az aratás Urát! Imádkozunk hivatásokért! A gondviselő Isten „betervezte” a mi imáinkat és közreműködésünket is üdvözítő munkájába.

Szeretném hirdetni minden oltártól, ahol csak összejönnek magyarok: Imádkozzatok hivatásokért! Imádkozzatok! Édesanyák! Felétek fordulok. Kezetek kulcsolódjon imára! Kérjük magyar nővéreinket is: imádkozzatok!

Leiki semeim előtt vannak a betegek, az egyedülélők, idős magyarok. Talán nem tudnak mit kezdeni „üres idejükkel”, ők is imádkozzanak sokszor és sokat! Ajánlják fel fájdalmaikat, szorongásaikat Máriának, mindnyájunk Édesanyjának. Kérjük az egek Urát, hogy támasz-

szon papi hivatásokat, adjon buzgó lelképásztorokat a magyarságnak. Kezdjük el az imát még ma. Most, amikor olvasod ezeket a sorokat, mert csak az imádságos könyörgés talál meghallgatásra.

Ha bárkinek is van a hivatással kapcsolatos észrevétele, gondolata, valami meglátása, ne restelljen írószert fogni és papírra vetve elküldeni a következő címre:

Hegy György lelkész

Vasco da Gamastr. 12

5223 RB S Hertogenbosch, Hollandia.

Hazatért...

Igy nevezik a cserkészek testvérüket, aki a földi életet befejezve túljutott a halál kapuján.

Sokan teszik fel a kérdést ennek halálán: hová ment haza? Mi van a halál után? Milyen az „örök élet”? Milyen a „mennyország”?

Abban mindnyájan megegyezünk, hogy boldogságra vagyunk teremtve. A pillanatnyi boldogság örömteli pillanataitól kezdve a hosszantartó és minél tökéletesebb boldogság állapotára törekszünk. Ez a „boldogság” ezer apróságból tevődik össze: egészség, anyagi biztonság, állás, lakás, apaság, anyaság, siker, szeretet és tovább: karrier, hatalom, gazdagság stb.

Mégis azt tapasztaljuk, hogy a részlet-sikerek csupán ideiglenes boldogságot adnak. Az ember egyszer csak azt látja, hogy minden külső öröm ellenére a bensője, a lélek más boldogságra vár. Olyanra, amit az ember nem tud megszerezni. Ezzel csak megajándékozhat bennünket valaki. Ez a valaki az Isten.

Földi életünkben tehát nem tudjuk elérni azt, ami életünk célja. Vagy van értelme az életnek és azt elérjük életünk után, vagy nincs, akkor az emberi élet — végső értelemben céltalan vagy abszurdum, sőt tragédia. Értéke nem más, mint egy kilőtt műbolygóé, amely bizonyos keringés után kiég, tönkre megy, a fejünkre zuhan és összezúz bennünket.

A világban azonban érdekes módon mindennek van oka, rendje, célja. Önmagában lenne ellentmondás, ha csupán az embernek nem lenne célja.

Ha pedig van cél és itt e világon nem érhető el, akkor máshol kell legyen.

Az ajándékba kapott, örökké tartó boldogság az, hogy Isten szeretetében vehetünk részt. Ez pedig maga a tökéletes boldogság. Ahogy Isten a kinyilatkoztatásban tudunkra adta.

Ezért és Hozzá megyünk h a z a .

Fejős Ottó

Kedvezményes áron kapható!

AZ IRODALOM VILÁGA

A könyv az irodalomelmélet alapkérdéseit tárgyalja, bő szemelvényeket nyújtva a világirodalom remekíróinak műveiből. Pl. csak a költői műfajokat ismertető fejezeteket 100-nál jóval több gyönyörű vers illusztrálja.

Tanároknak, felsős diákoknak és az irodalom iránt érdeklődőknek melegen ajánljuk.

A több mint 300 oldalas szépké-állítású, egészségvonalkötésű könyv ára csak 15.— DM, tengerentúltra 10.— \$ + postaköltség.

Rendelje meg az „Életünk” címén!

A római magyar zarándoklat

1981 október 3–9-ig

BOLDOGGÁAVATÁS A SZENT-PÉTER-TÉREN

Október 4. Vasárnap: Délelőtt 10 óra. Viharfelhők a hatalmas tér fölött. A levegő nehéz, párás... 250–300.000 ember hullámszik a Bernini-kolonádok között. Megérkezik a Szentatya a törékeny kis autón. Finom fehér alakja imbolyog az emberáradat fölött: fehér, magányos békegalamb a vihar előtt, — gondolom magamban.

A San Pietro homlokzata előtti lépcsőn kicsi kis oltár; mintha vitorla lebegne fölötte — milyen törékeny szimbóluma Szent Péter hajójának! A templom homlokzatán öt hatalmas kép függ letakarva: bizonyára az öt „boldog” arcképe. Megkezdődik a pápai mise keretében a szertartás: „Dominus vobiscum!” — A Szentatya hangja kissé szándékosan erős... Később csuklik meg, amikor arról szól, hogy május 13.-a óta (a merénylet napja) ez az első alkalom, hogy újra tényleg felveszi a hivatalát.

Glóriakor legördül a képekről a lepel: három férfi és két női alak... köztük kettő francia: Alain de Solminihac Cahors-i püspök (1593–1659) és Clau-

Reményik Sándor (1890–1941):

Bánk Bán utolsó monológja

(Részlet)

„... Egy kicsi-kis leányka-csillagot
Láttam egyszer sok estendő előtt,
Pozsony várából Napnyugatra ment
A csillag-gyermek, s szent asszonnyá nőtt.
A fáma mint a rózsailleslet
Nevét országokon át lengeti,
Be jó volna a köntöse szegélyét
Ájtatos ajkkal megérinteni.
Idegen népek jóltevője lett,
Míg anyja itthon dült a magyaron...
Most anyja vére ég a kezemen — —

Mért mentél el királykisasszonyom?
Szűz lelked egyetlen lehellete
Szétfujta volna a tragédiát, —
Vagy úgy kellett, hogy későn s messziről
Szívjuk be lényed rózsaillesletét?
Átok lett itthon a meráni vér,
És áldás lett az árpádházi ott.
Onnan kellett ránk visszasugározzál,
Hogy imádjunk, mint magyar csillagot.

Mindegy, — én most megyek, megyek
feléd,

És viszem ezt a tépett sereget,
A teremtésben mind-mind veszetesek,
Betegek, bűnösök és nyomorultak:
A bosszúállók és a megbosszúltak.

Megyünk, megyünk s a zordon szín után
Mi békességet csak nálad lelünk
Messze-szakadt szentünk, Erzsébetünk.
Tenálad vár a mindenható jószág,
A mindent feloldozó hatalom,
Tenálad várja Bánkot becsület,
Peturt szabadság, Ottót irgalom,
Tenálad fehéritik új rubáját
A bemocskolt köntösű Melindának,
Tenálad minden elbukottra várnak.
Anyád uralmát régen leszolgáltad,
Nálad lemosva szenny, törölve vér,
Tibornak mindennapra jut kenyér.

Megyünk, megyünk feléd, Erzsébetünk.
Boldog, ki leghamarább odaér.”

1931 szept. 22

dine Thévenet, a Jézus-Mária kongregáció alapítónője (1774–1873).

A másik három olasz: egy oratoriánus szerzetes, Luigi Scrosoppi (1804–1884); egy orvos-testvér, Istenes Szent János betegápoló rendjéből; Riccardo Pampuri (1897–1930) és Maria Repetto kedvesnővér, a Kálváriahegy-i Menedékházból (1807–1890).

Kedves szentéletűek, a felebaráti szeretet, a szegények és árva gyermekek apostolai mind! — Kár, hogy nincs köztük világi.

A pápai mise és a boldogáavatás három órát vett igénybe. Szegény II. János Pál pápa! — Kibírta mégis. Kisebbszemerkéléstől eltekintve az idő is. — Mindenki megkönnyebbült, amikor a fehér pápai helikopter visszaindult fáradt utasával Castel-Gandolfoba, ahonnét hozta.

CASTEL GANDOLFO

Este a Szent István Házban közölte velünk Msgr. Mester István a váratlan, nagyon öröndetes hírt: II. János Pál pápa hétfőn reggel 7 órára meghívja a római magyar zarándoklat lekészeit Castel Gandolfoba magánkápolnájába közös szentmisére. Olyan kivételes gesztus ez felénk, magyar menekült papokhoz, amire a pápa súlyos sérülése miatt gondolni sem mertünk volna. — Ez a lengyel pápa, aki szintén hazáján kívül kénytelen Krisztust és Egyházát szolgálni, nagyon megért és nagyon szeretet minket, hontalan magyarokat...

Hétfőn hajnalban, Róma még aludt, amikor mi 28-an a Szent Péter-térről autóbuszon elindultunk az Albánó-i hegyek felé Castel Gandolfóba.

Lelkileg készültünk erre a történelmi találkozásra, mert éreztük, hogy ez a gesztus Szent Péter utódja részéről rajtunk keresztül az egész magyar pap-ságnak szól, odahaza és szerte a nagyvilágban; rajtuk keresztül pedig az egész magyar népnek. Ezért közösen imádkoztuk útközben az Öröndetes Rózsafüzért. A szentmisét, amit a Szentatyával közösen készültünk celebrálni, előre följánlottuk, Szőke János paptársunk indítványára, a Szentatya szándékára. — „A mi gondjaink is földig nyomnak sokszor, de miik ezek II. János Pál pápa világmeretű gondjaihoz”, — mondotta.

Autóbuszunk a régi Róma romjai mellett — Circus Maximus, Császár-Fórumok, Colosseum, Caracalla thermái után rágördült az annyi pogány és keresztény emléktől terhes Via Appia Antiqua-ra. Hatalmas pineafenyők közt régi romok, olaj- és szőlőkertek fölött, messze kéklő vonulat: az Albánó-i hegyek. A nap éppen felkelőben volt...

A PÁPA MAGÁNKÁPOLNÁJÁBAN

Hús hajnali szél fodrozza az Albánói tó acélszürke vizét, rajta a felkelő nap hullámszó aranyhídja. A pápai nyaraló előtt állunk. Szokatlan látvány a nagy biztonsági készültség: carabinieri és speciális rendőrség modern ismétlőfegyverekkel őrzik a Szentatyát.

A Pápa titkára — jólismert öre a televízióból — enged be minket és számol: 28-an vagyunk. Csak 23-at jelentettek. A magánkápolna kicsi. — „És ez a fiú?” kérdezi rámutatva egy civilruhás diákfélére a sor végén: „Ez egy diákónus” — felelte Szőke atya. Ebben a pillanatban egy benfentesnek látszó pap hoz még két (szakállas) diákfélét és súg

valamit:... A titkár le van szerelve; mindannyiunkat beenged.

A kápolna melletti nagyobb fogadóban, gondolatainkba mélyedve, albát és stólat veszünk föl a misére.

Vagy tíz perccel hét óra előtt „szellemlábakon” bevonulunk a Pápa magánkápolnájába.

II. János Pál pápa fehér reverendásan már ott térdelt imázsápolmány az oltár előtt. Fehér pileolusa alatt galamb-ösznek látszott a feje. Mikor mind elhelyezkedtünk a 3 sor oldalpadban, térdelve hátrafordulva köszöntött: „Laudetur Jesus Christus!” — Soványnak, fáradtnak és szomorúnak tűnt nekem. — Megöregedett a merénylet óta.

Különös érzés fogott el ahogy tekintetemet végigjártam a kápolnán: szemben az oltár fölött, borongó misztikus arcával a Czenstochovai fekete Mária ragyogó ezüstbrokát ruhában, karján a fekete Kisjézussal, életnagyságban. Kétoldalt az oltártól félig-nyitott két színes ajtóablakon ömlött be a meleg reggeli napfény, amitől a Fekete Mária tekintete még mélyebb, sejtelmesebb lett...

A kápolna két oldalán két hatalmas festmény. Úgy látszik, két jelenet a lengyel történelemből. A baloldalon egy fiatal kürtös rohamra fúj, mellette szuro nyos fiatal katonák osztagja, lent a mélyben fonott földszáncok mögöl az ellenség gyilkos tüze várja őket... — Talán az utolsó lengyel szabadságharcból? Vagy a „Visztuia-menti csoda” képe az 1920-as évekből? — A jobboldali kép középkori jelenet: a Czenstochovai kolostorbástyán fehér barátok hatalmas keresztrel az élen indulnak a harcba. A kolostortemplom hatalmas tornya körül fekete füst gomolyog. A kép háttérében egy gyászruhás nagyszony előtt egy pán-célinges ősz vitéz kivont karddal. Lent a mélyben, a várfalak alatt barbár lovasok hada özönlik...

Ez egy lengyel kápolna, — gondoltam. És most értettem meg igazán ezt a lengyel pápát: „A Vatikánnak ez a különös, csodálatos foglya”, rabja maradt az ő népének is, a lengyel történelemnek is. Történelmi kategóriák közt él és lát éppen úgy, mint a mi megboldogult Mindszentünk. Ezért marad egy kicsit mindig idegen a Nyugat számára és ezért ért meg és szeret minket különösen. Hiszen történelmünk és sorsunk nemcsak hasonló, hanem szinte egy...

*

Egy kedvesnővér gyújtott gyertyát. Az oltáron egy csokor halványpiros rózsá.

A Szentatya az oltár előtt öltözködött. A titkár segítette fel a könnyű albát és zöld kazulát. Aztán felénk szól: „Ének!”. A „Boldogasszony Anyánk”-at énekeljük. Nagyon hozzáillett ez a komor ősi ének ehhez a kápolnához! — A Szentatya közben végigjártatta rajtunk lassan mély tekintetét...

A napi misét mondtuk. A kis diákónusunk olvasta szépen, üdén a szentleckét, magyarul... Jónásról, aki szökni akart az Úr előtt és Ninive helyett, hajóra szállt, de a hajósok a viharos tengerbe dobták. — Az Evangéliumot az irgalmas samaritánusról, Kerny Géza, a Linz-i pap olvasta, 70 évének minden súlyával a hangjában.

„Te vagy földi éltünk vezércsillaga” — énekeltek a Szentáldozás után. Mikor a Szentatya levetette a miseruhát, maga intónálta a „Salve Regina”-t: „O cle-

HARSÁNYI LAJOS (1883–1959):

Szent Erzsébet

Wartburg fölött vad német szél füttyöl.
Hó csillog fön a hesszen ormokon.
Zord, vad ország. Nincsen itt rokon.
Baljós vidéke leprás, szörnyű föld.

A férj Szentföldre ment nehéz csatákra.
Útközben halt. Olasz főveny takarja.
Az özvegyet otthon mindenki marja.
Vigasza Jézus s három kiseded árva.

A hegytetőről gyakran néz keletre.
— Ó szép Pozsony! Szülőföld, ifjú város!
Ó messze síkság, tündöklő, virágos!

De mélán gondol Assisi Ferencre.
És Jézust látja száz beteg alakban
S a német leprást megcsókolja lassan.

mens, o pia, o dulcis Virgo Maria!” — Óh irgalmas, óh kegyes, óh édes szűz Mária!” — A tágas terembe, ahol öltözködünk, vonultunk vissza. Levetköztünk és csendben vártuk a Pápát. Hamar és olyan természetesen köztünk termett fehér reverendájában, mintha régóta ismerne minket, mintha mindig együtt lenne velünk. — Mindegyikünkhöz odajött, megfogta a kezünket mindkét kezével, hosszan és kérdőn a szemünkbe nézett, mi meg elmondtuk neki, honnan jöttünk idegenbe és hol vagyunk most. Emlékül fehér gyöngyházolvasót nyomott a kezünkbe, szép keresztrel, a Czenstochovai Fekete Mária képével és az ő címerével: „Totus tuus”. — Aztán közös fénykép a Szentatyával. Búcsúzóul a pápai himnusz énekeltük, hálásan és lelkesen. Örömmel hallgatta. Aztán megáldott szeretteinkkel együtt.

A LATERÁNI BAZILIKÁBAN

Október 6, kedd: A nagyon tiszteletreméltó ősi bazilika homlokzatán Keresztelő Szent János és Szent János Apostol szobra áll. A párkány alatt óriási betűkkel a fölírás: Mater et Caput Omnium Ecclesiarum: édesanyja és feje minden egyháznak. Még a Szent Péter Bazilikánál is előbbrevaló. És olyan idős, mint az Egyház.

Itt gyülekeztünk délelőtt tíz órára. Ez volt a zarándoklat első nagy közös megnyilatkozása Szent Erzsébet 750-éves halálévfordulójának a jegyében.

Több mint félezer magyar zarándok helyezkedett el a gyönyörű főhajó előterében, a főoltár előtt. A 12 apostol óriási fehér márvány szobrai keretezték ezt a képet.

Az ünnepi nagymiséét Dr. Jung Tamás, bánati püspök celebrálta; 40 magyar lelkész koncelebrált vele.

„Isten Hazánkért térdelünk elődbe” — énekeltek egyszívvvel valahányan, — Jung püspök úr talán a leglelkesebben. — „Szent Erzsébetből hős szeretet árad”... Ez a szeretet hatalmába kerítette ezt a kis magyar közösséget az óriási bazilikában. Ebben a hangulat- és érzésközösségben jelenítette meg ezt a mi drága Árpádházi Szent Erzsébetünket Ghéczy Tibor, bánati püspöki helynök, Nagybecskerek plébánosa. Néhány gondolat ebből a szép beszédből: „Teutónia dicsőségének”, „A legnagyobb Német Asszonynak”, a „Szeretet angyalának”, ahogyan a németek nevezik Szent Erzsébetet. Sírját a Reformáció idején feldúlta a gyűlölet. — Mi rohanó világunkból ide menekült magyarok egy pillanatra megállunk és 750 év távolából idézzük őt, a mi Erzsébetünket, „Magyarország dicsőségét”. — Négyéves és már el kell hagynia szüleit és

(Folytatás a 4. oldalon)

Szent Erzsébet magyarsága

(Folytatás az első oldalról)

lőszinű, hogy ekkor ment Thüringiába Bertold ispán, a 12. század közepe táján II. Géza hívására az országba jött német lovagok ivadéka, aki II. András kívánságára feleségével együtt kerek egy esztendőig maradt Erzsébet mellett. Ezért a szolgálatáért kapta adományba Mucs falut, a mai burgenlandi Klein-Mutschendorfot. A királylányt egy Alheit nevű hárfásnő is kísérte, aki azonban Nürnbergben lemaradt, vezeklő életet kezdett és jámbor nők „begina”-közösségének német nyelvű „mesternője” lett. Lehet, hogy a kis Erzsébetet már a magyar királyi udvarban megérinthette az új laikus vallássóság radikális szelleme.

Már a 18. század vége óta ismert olyan forrás is, amely szerint Erzsébetet magyarok is elkísérték Thüringiába és ott is maradtak vele. A Pozsony megyei Kápolnai-család iratai közt maradt fenn a pozsonyi káptalan 1364-es átírásában IV. Bélának egy 1244-es évszámot viselő, de kétségtelenül a 14. században hamisított oklevele, amely elmondja, hogy ketten azok közül, akik az eljegyzéskor Erzsébettel Thüringiába mentek, névszerint Farkas (a latin szövegben is magyarosan Farcasius) és Dávid, úrnőjük megözvegyülése után visszatértek Magyarországra és 1244-ben szolgálataik jutalmául engedélyt kértek és kaptak a királytól, hogy a Pozsonytól nem messze fekvő Kápolnán

A PÁPA LEVELE SZENT ERZSÉBET JUBILEUMÁRA

II. János Pál pápa levelet írt Eduárd Shick püspöknek Szent Erzsébet 750. halálévfordulójára alkalmából. — Marburg, ahol Szent Erzsébet meghalt, a Fulda-i püspökség alá tartozik.

A Szentatya levelét Szent Ágoston szavaival kezdi: „Értékes drágagyöngy a szeretet. Hogyha ez az egy a Tiéd, elég Neked!”

A pápai levél Szent Erzsébet sajátos érényeit sorolja föl, majd ezek időszerűségére mutat rá. — Azokat, akik ma anyagi javak után futkosnak és hiúságok meg szenvedélyek közt hányódnak, Szent Erzsébet azokra az értékekre figyelmezteti, amelyek örök érvényűek és értékűek. — A mi világunkban ma, rengeteg a viszály. A fejlődés alacsony fokán élő népeknél pedig a nélkülözés, és az éhség. A politikai, vallási, faji és társadalmi diszkrimináció miatt a mi világunkban annyi a hazátlan ember! Ezért nem lehet ma eléggé buzdítani az embereket, különösen a keresztényeket, a tevékeny felebaráti szeretet gyakorlására. Ebben a világnak világító példaképe ma Árpád-házi Szent Erzsébet.

A levél augusztus 20-án kelt (Szent István napja) és szeptember 17-én hozták nyilvánosságra.

Megjelent

MINDSZENTY BIBOROS

magyar nyelvű életrajza

Közi Horváth József

tollából, zsebkönyvben.

Megrendelhető az Életünk keresztiségénél (Máriacellben Sümegh Lóthár atyánál) és az összes magyar lelkeszónél.

Ára Európában 6.- DM, tengerentúlra 4.- dollár.

plébánia joggal bíró templomot építtessenek Szent Erzsébet tiszteletére. A modern oklevélkritika kimutatta, hogy a Kápolnaiak részéről 1364-ben a pozsonyi káptalannak bemutatott oklevelek pár évtizeddel előbb készült hamisítványok voltak. Régi tapasztalata azonban a történetkutatásnak, hogy a hamis oklevelekben is vannak hiteles adatok és hagyományok, másképp nem lennének hihetőek a hamis adatok sem. Herczog József, a kiváló levéltáros, 1940-ben egész értekezést szentelt a Kápolnai-család hamis okleveleinek. De különösképpen eszébe sem jutott, hogy megvizsgálja Farkas és Dávid történetének hitelességét. Szent Erzsébet úgy látszik egyáltalában nem érdekelte. 1965-ben szlovák műemlékkutatók alapították meg, hogy a ma is álló kápolnai Szent Erzsébet templom legrégebbi részei valóban a 13. század első feléből valók és a két alapító, Farkas és Dávid, tényleg létezett. A hamis oklevélnek épp ez a része tehát semmiképp sem lehet légből kapott koholmány.

Tizenhárom éves volt Erzsébet, amikor 1221-ben a fiatal Lajos gróf véget vetve az udvari intrikáknak feleségül vette. 1221 szeptember 30-án a fiatal pár számos thüringiai előkelő kíséretében elindult Magyarországra, ahonnan — mint a fejedelmi család reinhardsbrunni kolostorában írt évkönyvekben olvassuk — valamennyien szerencsésen és épségben vissza is tértek. A nászút tehát visszavezetett a régi hazába. Erzsébet ekkor látta utóljára apját és szülőföldjét. De Thüringiában nem egyszer kapott hazai látogatókat. Émile Horn könyvében kerek négy oldalon meséli el a feltehetőleg utolsó látogatást. Az Aachenbe zárandokló Bánffy nevű főúr II. András megbízásából útbá ejtette Marburgot is, hogy rávegye Erzsébetet a hazatérésre. A lelkes modern szerző a késő középkori bőbeszédű legendszövegeket még további részletekkel és egy hosszú párbeszéddel is bővítette, hogy bemutassa, miként utasította vissza Erzsébet apja hívását. A kortársak és szemtanúk, Erzsébet négy szolgálólánya tanuvallomása nyomán a 13. század vége felé Apoldai Teodorik pár mondatba foglalta össze a történelmi valóságot, amely épp szükséztelenségével győz meg: „Akkoriban történt, hogy Magyarország hatalmas királya, ennek a szegényke Erzsébetnek az apja, ünnepélyesen követet küldött, Paviam nevű ispánt, nagy kísérettel, hogy hívja vissza Erzsébet leányát az ő országába. A dicső és gazdag király hallotta, hogy leánya koldusként él és meg van fosztva minden segítségétől. És az említett ispán övével megérkezve Marburg városába királya leányát a rokkánál ülve és gyapjút fonva találta. Bámulatában keresztet vetve felkiáltott: Látott még valaki királylányt gyapjút fonnai? A nemes úr megpróbálta meghajlítani Erzsébet lelkét, hogy menjen vissza atyjához és a hazába, ahonnan származott. Ő azonban elébe helyezve Krisztus szegénységét apja királyi gazdagságának és kincseinek, az Úrért vállalt számkivetést a szülőföldnek, nem volt rávehető arra, hogy apja küldötteivel visszatérjen szülőházába.”

Sok mai, nacionalizmusban megrögzött ember kérdését, magyar volt-e vagy német, Szent Erzsébet maga sem értette volna. Kedvesen mosolyogva azt felelte volna, Krisztusban megtalálta örök hazáját.

A római magyar zárandoklat

(Folytatás a 3. oldalról)

Hazáját. Tizenhat éves és már feleség, boldog feleség. Huszonegy évesen három gyermek édesanyja, és már özvegy. Férje keresztshadjáratban, pestisbei hal meg. Wartburgban nincs helye már az „idegen asszonynak”; három gyermekével, hideg téiben, az urasági istállóknak húzza meg mágát. — „Istennem, ha Te adtad ezt a keresztet ami ráruhánt, adj erőt, hogy elviseljem!” — Szinte hihetetlen, hogy ez a még lány-asszony ennyi lelkierőt hordoz magában. És csak ezután lesz igazán naggyá, szentté. Kórházat alapít. Ennek a kórháznak ő a szíve-lelke. — A világ kísértése még egyszer elvonul előtte. II. Frigyes német-római császár, a nagy Barbarossa Frigyes unokája, kéri meg a kezét, kínálja föl koronáját. Erzsébet válasza: „Én csak egyszer ígértem örök hűséget, azt Lajosnak ígértem.” — Huszonegy éves amikor meghal. Huszonegy év életkeretébe csak Isten különös kegyelme képes beleállítani ilyen csodálatos életet!

Ha valakiről nagyon rosszat akarunk mondani, azt mondjuk, hogy háládatlan. Mi magyarok, akiknek ereiben Szent Erzsébet vére folyik, ne legyünk hálátlanok, ne felejtjük el Őt!

PÁPAI FOGADÁS A SZENT PÉTER TÉREN

Október 7, szerda: Ma volt a Pápa első nyilvános fogadása a merénylet óta. — Azt beszéltek, hogy több mint tízezer lesznek, — a végén a Szent Péter teret több mint 50.000 ember töltötte be!

Mi magyarok lehetünk vagy ezen; kivételes helyen, a Szentatya jobbján ültünk, közelről láthattuk és ő is közelről és ismételtén figyelt minket. A vasárnapi fáradságnak nem látszott nyoma; kis autóján — azt mondják, páncélúveg védi — állva, szabadon integetett és fogott kezet a néppel, a biztonsági személyzet nagy rémületére.

Egész idő alatt egy kis pódiumon ült egyszerű széken. Az olasz nap kegyetlenül tűzött, a hátrább ülő bíboros kísérső és a titkára napellenzővel védték a fejüket a Pápa viszont kicsi pileólusában ült, mintha élvezné a napot; jobbkezevel el-elhessegette a legyeket és humorizált is. Hol a franciák felé, hol a mexikóiak felé, hol honfitársai, a lengyelek felé, akik hatalmas oszlopban — nyolc ezren — Lengyelország különböző városaiából jöttek el a fogadásra. Lengyelül énekelték a már ismerős dalt: „Isten éltessen, éltessen száz évig vagy még tovább!” A Szentatya vidáman, nevetve intett feléjük: „No, az már egy kicsit sok leszi!”

Egyáltalán, az egész téren szokatlan élénk vidámság uralkodott az egyes nemzet csoportoknál. Minduntalan fel-feltört a taps vagy az ének, ahogy a különböző csoportokat bemutatták a Szentatyaának. A jókedv mintha a Pápából ragadt volna át mindenkiere. „Szent Péter hajóját” ilyen soknyelvűnek és mégis ilyen egy-szívvel vidámnak még nem élttem meg.

Hozzánk magyarokhoz kivételesen jószagos és kedves volt. Először a mi Árpád-házi Szent Erzsébetünkről és a tiszteletére vezetett magyar zárandoklatról emlékezett meg. Sok és szép magyar zászló volt ez egyszer velünk, — több mint a többi nemzeteknél együttvéve. Egy emberként emelkedett fel a mi oszlopunk és énekeltünk, éljeneztünk, tapsoltunk és integettünk szinte önfeled-

ten. Külön üdvözölte Jung bánáti püspököt, László István burgenlandi püspököt (akiről úgy tudta, hogy szintén ott van!) és külön nagy szeretettel „az egész magyar népet: otthon, a Hazában és az egész világon szerteszét!” Külön áldását adta mindegyikünkre, külön kihangsúlyozva megint, hogy „szerteinkre, családainkra és az egész magyar népre”. Ezzel a nehéz magyar mondattal magyarul fejezte be: „A Magyarok Nagyasszonya és Szent Erzsébet oltalmába ajánlom a nagyon szeretett magyar népet! Dicséretessék a Jézus Krisztus!” — Ezren mondtuk az „Áment”.

Nem csoda, ha a tömeg nemakart szétoszolni a déli közös Úrangyala után sem. Mindenki egyszerűen várta, hogy a Szentatya a korridorokon átvonuljon, hogy közelebből láthassa, esetleg kezét is megfoghassa. A végén egy idősebb magyar asszony könnyezve mondta: „A Jóisten megadta azt, amiért eljöttem ilyen messze: megcsókolhattam a Szentatya gyűrűjét!”

A kíséret és a biztonsági örök aztán vitték és hamar betuszkolták a fehér helikopterbe, hogy épen visszakérülhessen Castel Gandolfóba. A tömeg még csak szétoszlóban volt, ezért lelkesen tapsolt és integetett a távozó gép után. Egyesek azt is látták, hogy a Szentatya visszainteget.

A SANTA MARIA MAGGIORE-BAN

Október 8: A Magyarok Nagyasszonya ünnepén. — A római magyar zárandoklat a mai napot a Magyarok Nagyasszonya tiszteletére szánta. Azért jöttünk össze a világ legősibb, leghatalmasabb és építészeti szempontból híres templomában, a Santa Maria Maggiore-ban.

Keresztény emlékekben talán a leg gazdagabb római templom a Lateráni Bazilika után. Itt van V. Szent Pius-nak, a Trient-i Zsinat nagy pápájának a sírja. — Sok legenda is fűződik és magyar vonatkozás ehhez a templomhoz. A legenda szerint itt őrzik azt a jászolt, amelybe a Szűzanya karácsony éjszakáján a Kisjézust fektette.

A templom építése a IV. században is legndás távolba nyúlik vissza. A mi Érdy Kódexünk szerint, a templomépítő Libérius pápának és János patriciusnak álmában megjelent a Szűzanya és ezt mondta: „Azon a helyen, hol az én nevemben egyházat parancsolok rakatnod, meghintetem csodálatos hónap leeséseivel, ki jegyzi az én tisztaságomnak szeplőtlenségét és vigasztaló Szentíráleknek malasztját” — Másnap, augusztusban, csakugyan hó esett az Esquilinuson. És a szentélyt, amit itt építettek, ma is még Sancta Maria ad Nives-nek is nevezik. — Havi Boldogasszonynak magyarul. 1444-ben Szeged Alsóvárosában zárdát és templomot emeltek a tiszteletére.

A Santa Maria Maggiore-ban őrzik azt az ősi Mária-képet, melyet a legenda szerint Szent Lukács evangelista festett. Nagy Szent Gergely pápa egy pestisjárvány idején körmenetben hordoztatta körül a képet az Örök Városban, és a pestis megszűnt...

Itt, ezen az emlékektől súlyos Mária-kegyhelyen, gyűlt össze több mint 500 magyar zárandok, hogy a Nagyasszony lábaihoz tegye le egyéni gondja mellett, az egész magyar nép gondját is. — Ünnepi celebránsnak László István burgenlandi püspököt kértük meg, de előző este a repülőgép, amely indult volna,

(Folytatás az 5. oldalon)

DR. NOSZLOPI LÁSZLÓ (Budapest):

Tudósítások a halál utáni életről

EGY ÚJABBAN SOKAT VITATOTT „DIVATOS“ TÉMA A KIVÁLÓ MAGYAR PSZICHOLOGUS MEGVILÁGÍTÁSÁBAN

A fenti cím első olvasásra legalábbis erős kételkedést keithet. Mert kétségtelen ugyan, hogy a keresztény ember hiszi az örök életet, mivel az Úr Jézus hitelt érdemlő szava kezeskedik mellette. Továbbá minden történeti korszak nagy moralistái azt hirdették, hogy a halál nem értelmetlen megszűnés, hanem az emberi élet értelmének tulajdonképpeni beteljesedése. Így S o k r a t e s, utolsó szavaival, halálos ágyán, a halált gyógyulásnak mondta, amelyért A s k l e p i o s-nak hála-áldozattal tartozunk. Így adja ezt elő dialógusában P l a t o n, az alkonyodó antik görög világnak fenkölt, ragyogó bölcselője. Általában minden nagy vallásrendszer, nem csupán a kereszténység, hanem pl. a buddhizmus is, bonnyolult előkészületi rendszer a halálra, amelyben a földi életnek magasabb formában való folytatódását látja.

Másfelől azonban a halál utáni továbbélésnek a nem-vallásos emberi köztudat számára nincsen semmi tapasztalati bizonyítéka. „A halálból még senki sem tért vissza” — szokták mondani.

Különösen az öregedés megkeserítője lehet a halálfélelem. A homokóra szeméi leperregnek, és az öregedő ember számolja az eltelt éveket, összead, kivon, és végül is elkerülhetetlen közeledését állapítja meg a halál órájának, egy mindent elnyelő, fekete falnak.

Azonban az USA-ban és máshol is számos könyv jelent meg az utóbbi évtizedekben, amelyek klinikai halálból visszatértek meghallgatása alapján adatokat közölnek a halál utáni életről. Itt csak két műre hivatkozunk, M o o d y és A. F o r d munkáira.* Moody műve kiemeli, hogy a tibeti Halottak-Könyve számos rendkívül érdekes megegyezést mutat az általa kihallgatott egyének közléseivel, akik a Halottak Könyvét nem ismerik, de akik életre keltek, miután az orvos már halottnak tekintette őket.

* Dr. med. Raymond A. Moody: *Leber nach dem Tode*. Covington, 1975. — Arthur Ford: *Bericht vom Leben nach dem Tode*. Bern, évszám nélkül. — *Nálunk a Vigília pár év előtt cikket közölt e tárgyban, de azóta újabb adatok és szempontok merültek fel.*

(Folytatás a 4. oldalról)

technikai hiba miatt nem startolt. Így tisztét mint celebráns Mehrle Tamás domonkos atya, a kijelölt ünnepi szónok, vette át. Megrázó beszédjében többek közt azt mondotta: „Mi is pizalommal tiszteljük a Szűzanya kegyképét. Nem pestisjárvány elől menekülünk Máriához, talán még ennél is nagyobb veszély fenyeget minket: Nemzetünk, Hazánk léte, jövője forog kockán! Az itt (Rómában) őrzött kegyképet Salus Populi Romani — a Római Nép Megmentőjének — nevezték el a hívek. Ugyanehhez a Máriához fordulunk mi is, hogy ő legyen a Magyar Nép megmentője. „Ránk, bűnösökre, minden verés ráfér” — énekeljük... Könnyelműen tértünk le arról az útról, melyet nemzetalapító királyunk jelölt ki számunkra, a keresztény magyarság útjáról. Igen, Isten büntet, de most mégis bizalommal fordulunk az Istenanyához és kérjük, hogy közbenjárására az apokaliptikus angyal hagyjon már fel a büntetéssel, hadd tisztelhesük Máriát a Salus Populi Hungarici — a Magyar Nép Megmentőjét“.

HARANGOZÓ FERENC

tette őket. Magamnak, e sorok írójának, is volt egy esetben alkalma behatóan meghallgatni egy magyar papi embert, aki azóta főpapjaink sorába emelkedett, és aki annak idején Rómában agyvelőgyulladásban orvosi megállapítás szerint a halál állapotába került. Napok múlva a ravatalon „felébredt”, felkelt és az ablakig ment el. Ott (egyelőre még) összeesett. Idővel a szobába lépett a szolgálatot tevő apáca, és meglátván a „halottat” az ablaknál, sikoltva elejtette a kezében vitt tálcát, és kirohant. Mielőtt főpapunk ravatalra került volna, értesítették édesanyját Magyarországon, hogy fia elhalálozott, de — mondták — ez a sze-

Endrődi Sándor (1850—1920):

Nem csüggedek...

*Nem csüggedek én, nem csüggedek én,
Ha zord is az éjjel:
Kigyullad a fény az Isten egén
S megví a sötéttel.*

*A sír nem egyéb mint hü menedék, —
Elringat a béke;
Csak szárny a halál, melyen tovaszáll
A lélek az égbe.*

rencsőbb eset talán, mert ha életben is maradt volna, abban az esetben elmeállapota a betegség folytán súlyos gyengeelméjűségig hanyatlott volna. Nos, főpapunk elmeállapota ma is magas színvonalú és teljesen egészséges, egyik kiváló egyházi szónokunk.

Ellenben nekem órákig tartó részletességgel elmondott „halál-élményei”, még M o o d y vagy F o r d könyveinek megjelenése előtt, megegyeztek az említett külföldi szerzők adataival, amely adatok több, mint 100 olyan ember vallomását tartalmazzák, akik életre keltek a klinikai halál állapotából, vagyis pl. agyműködésük, szívműködésük, vérkeringésük stb., már napokra megszűnt, de újra működni kezdett.

Melyek a halál küszöbét átlépett ember élményei?

Mialatt a haldokló testi bajai csúcspontjukra jutottak, hallja, amint az orvos halottá nyilvánítja. Egyszerre zajt hall, és egyuttal az az érzése, hogy gyorsan halad át egy hosszú, sötét alaguton. Ezután testén kívül találja magát. Bizonyos távolságból tekint a saját testére. Mélyen fel van dűlva, de lassanként úrrá lesz önmagán. Még mindig van „teste”, de ez lényegesen különbözik a fizikai testtől, amelyet elhagyott, mind természetét, mind képességeit illetően. Csakhamar más lények közelednek hozzá, hogy üdvözöljék és segítségére legyenek. Megpillantja elhalt rokonai és barátai szellemét, valamint egy melegséget és szeretetet sugárzó lényt. A fénynek ez a lénye — szavak használata nélkül — kérdést intéz hozzá, amivel arra indítja őt, hogy tekintse át egész lefolyt életét. Ebben segít neki, mert elvonultatja előtte vilámgyorsan, visszatekintés útján, élete legfontosabb állomásait. Végre elérkezik egy határhoz, választóvonalhoz, és világossá lesz előtte, hogy vissza kell térnie a földre, végleges halálának időpontja még nem érkezett el. Vonakodik, mert el van telve az örömmel, szeretettel és béke érzelmével, de ellenkezése

hiábavaló. Egyszerre csak újra egyesül fizikai testével és tovább él.

A halálból életrekelő kísérletei, hogy más emberekkel közölje élményét, legyőzhetetlen nehézségbe ütközik, mert nem talál olyan szavakat, amelyek az ilyen fajta földöntúli élményeket és történéseket megfelelően kifejezhetik. A halott a fizikai testtől való elszakadás után új testben találja magát, amit a földi nyelv nem képes kielégítően leírni. Leginkább „szellemi test”-nek volna nevezhető, amelyet a környezet nem vesz észre (értve ezen a „hátramara-dottakat”). A személy akadálytalanul tud nézni, hallani, a levegőbe emelkedni, mások ellenben nem látják és nem hallják. Nem képes a környező kezét továbbtölteni, azok keze ellenben áthatol az övében. Zárt ajtón keresztül tud menni. Hallása nem földi értelemben vett hallás, inkább gondolatolvasás. Mielőtt környezetének valamely tagja száját szóra nyitná, a halott már tudja, mit akar amez mondani. A halott személy a világ minden részén jelen lehet.

Egy pontban valamennyi, a közvetlenül találkozott a halállal: megegyezik a többivel, mégpedig abban, hogy mindinkább elmélyíteni akarják a mások iránt való szeretetet. Amikor ugyanis a fény-lénnyel találkoztak, szintén teljesen elfogadottnak érezték magukat.

Továbbá: senki sem ment keresztül a halál élményén úgy, hogy utána azt vélne, mintha ő tökéletesen „megtisztult” volna. Inkább továbbra is törekvők és keresők, de nem biztosak megszorítás nélkül a saját jóságukban. Alapjában véve többé már nem félnek a haláltól. De az öngyilkosságot mind egyik elutasítja. Mindegyiknek az az érzése, hogy feladata van ebben az életben, továbbá, hogy alaposan meg kell változnia, mielőtt innen elmegy. Azonban a halál utáni élet nem elvont lehetőség csupán számukra, hanem olyan tény, amely saját tapasztalaton alapul. A halál nem „kialvás”, nem „elfelejtés”, többé már nem hasonlítják álomhoz, hanem „hazatérés”, megszabadulás a börtönből. Semmi esetre sem megsemmisülésnek tartják a halált, hanem életforma-változásnak. A lélek fejlődése nem végződik a halállal, hanem tovább folytatódik, és egykor olyan magasra fog fejlődni, amelyet a földi életben nem is sejtünk.

Természetesen felmerül a kérdés: mi a bizonyíték a halál-közeli élmények „valódiságának”? A bizonyíték abban rejlik, hogy akik testüket elhagyták egy időre, ez alatt az idő alatt tanui voltak számos történésnek a földi élet világában. Híradásaikat szemtanuk igazolhatják, továbbá későbbi eseményekkel összhangba hozhatjuk.

A mai tudomány semmi bizonyítékot sem ismer, ami „a lélek halhatatlanságának” hitét igazolhatná. A filozófia területén hasonló a helyzet. K a n t érveket emlit a bizonyíthatatlanság mellett. Már-már úgy látszott, hogy „csak hihetünk” a továbbélésben a halál után, amikor a klinikai halálból való visszatérés meghozta a halál u t á n i élet bizonyosságát. ■

Kalandom a szamaritánussal

Egyik reggel, jó korán, félálomban lebettem, mintha ágyamnál állt volna és megszólalt. „Bizony, amit te aprópénznek neveztl, nagyobb teljesítmény, mint bármilyen pénzadomány, még a szegény özvegy két fillérjénél is nagyobb.” A szamaritánus nem dicsekedni akart avval, amit tett. Régi hittankönyvemből ismert szelíd szakállas arca mosolygott. Azt mondta, a szegény özvegy biztosan figyelmes, szomszédáival szemben segítőkész lehetett. Csak az ilyenről telik ki, hogy utolsó garasait is jócélra szánja.

Aztán egy tippet kaptam a szamaritánustól „aprópénz”-ügyben. Egy templom címét közölte és arra bízott, menjek el még ma, munka után annak a kapujához. Di miért? — kérdeztem tőle. Nem válaszolt, — szellemalakja hirtelen eltűnt. Felöltöztem, munkába siettem, egész nap furdalt a kíváncsiság: mi vár rám annál a bizonyos templomkapunál.

Először nem tűnt fel semmi, kéregetőket se láttam, semmi mozgás. Egyszer csak a kapumélyedés falán egy hirdetőtábla közepén nagy sárga plakáton akadt meg a szemem:

JÓTETTEK, AMELYEK ÖNNEK
SEMMIBE SE KERÜLNEK

— ez volt a címe, alatta pedig egy sor közhely, folyamatos nyomtatással. Míg olvastam, rájöttem, milyen nagyon-nagyon nehéz azokat „aprópénzre” váltani. Így következtek egymás után: egy kedves szót ejteni — türelmetlenekhez türelmesnek lenni — elismeréssel, dicsérrel nem krajcároskodni — egy jó könyvet kölcsönadni — egy levéllel örömet okozni — magányos embereket meglátogatni, meghallgatni, felvidítani — rászoruló vagy öreg szomszédnak segíteni a bevásárlásnál — egy-egy járóképtelent autókirándulásra hívni — a beteg ismerősöket meglátogatni, — nehezen megsértődni, de könnyen megbocsátani — az ajtót finoman nyitni-csukni — mások hibáiról alig beszélni — dühöt, mérget nevetésbe fullasztani — családot, kollégáidhoz úgy közeledni, hogy örömeire légy — szószátyárság és némaság között a középutat követni — mindig tisztességesnek lenni...

Hát ezt a plakátot kellett nekem felfedezni? Ahogyan újra meg újra betűztem a szöveget, kedvem támadt, hogy magamnak megszerezsem. Elhatároztam, megkérem az illetékest, őrizze meg számomra, ha lekerül a tábláról. Bementem a sekrestyébe, plébániahivatalba, de senki sem emlékezett rá, hogy ilyen tartalmú plakát lóg a bejáratnál. Hívattam őket, velem jöttek, azt mondták: „Vagy úgy, igazán találó” — és megígérték, hogy nekem ajándékozzák. Akár rögtön vihetem is, mert nálam a legjobb helyen lesz. Messze a hátam mögött, mintha a szamaritánus kuncogását hallottam volna. Történt pedig mindez az 1970-es években, egy nyugateurópai városban.

HERKÓ PÉTER

A RÓMAI SZENT PÉTER BAZILIKÁBAN, ahol a magyar kápolna is van, ismét megtekinthető négy M á r i a - f r e s k ó, amelyet a közelmúltban restauráltak. A sienai iskola egyik alkotása a „Madonna a gyermekkel két angyal között”. A további három Mária-freskó Pietro Cavallini, Lip-po Memmi és Melozzo da Forli munkája.

Hazai figyelő

A SZOCIALIZMUS SZEGÉNYEI

Fiatalkorú írók, művészek és szociológusok kezdeményezésére az elmúlt évben Szegényeket Támogató Alap (SZETA) létesült Magyarországon. Vannak a szocialista társadalomban szegények? Igen vannak, csak hivatalosan nem így nevezik, hanem „hátrányos helyzetűeknek” hívják őket. A Társadalmi Szemle definíciója szerint: „hátrányos társadalmi helyzetben azok a személyek vannak, akiknek szükségletkielégítési lehetőségei, életkörülményei s lehetséges életmódja a társadalom többségénél lényegesen rosszabb. A hátrányok több dimenzióban nyilvánulnak meg: az alacsony jövedelem és fogyasztási szint, a rossz lakáskörülmények, az alacsony iskolai végzettség és műveltségi színvonal, a nagyon nehéz és egészségre ártalmas munkakörülmények, testi vagy szellemi fogyatékoság...”

A hivatalos kimutatás szerint 1972-ben 1,300.000 személy, a lakosság 13%-a tartozott az alacsony jövedelmű kategóriába. 1977-ben ez a számarány 5,5 százalékra csökkent. 160 ezer személynél az egy főre jutó jövedelem nem éri el a 800 forintot. A kategórián belül 19% értelmiségi, 29% szakmunkás, 20% betanított, illetve segédmunkás, 9% mezőgazdasági dolgozó és 23% nyugdíjas.

Magyarországon 700.000 a fogyatékosnak számító felnőtt és 300.000 a fiatalok fogyatékos. A rokkantnyugdíjasok száma 173 ezer, 2/3 részük férfi. A gondozóintézetekben nyilvántartott elmebetegek száma eléri a 120 ezret. Hivatalos becslések szerint, több mint 150 ezer alkoholista él az országban. Az elítélt bűnözők száma az 1970-es években 65 és 70 ezer között mozgott. Mint szomorú betegséggel, külön kell foglalkozni az öngyilkossággal.

ÖNPUSTÍTÓK

1979-ben 4470 személy követett el öngyilkosságot Magyarországon, a halottak 3,5 százaléka. Ez azt jelenti, hogy minden 29. ember öngyilkosságot következében hal meg. Számuk majdnem kétszerese az autóbalesetben meghaltakénak.

Tudjuk, hogy világviszonylatban is megdöbbentő a helyzet: az utóbbi 35 évben többen ölték meg magukat, mint ahány katona elesett az első világháborúban. Mi azonban sajnos a világ statisztikájában is az élen állunk. 1975-ben százezer ember közül Angliában 7,5, Lengyelországban 11, Svédországban 19, Svájcban 22, Ausztriában 24, Magyarországon pedig 38 oltotta ki önmagát életét. Ma még magasabb ez a szám: százezer ember közül évente negyvennégy öli meg magát Magyarországon.

Az okokat kutatva a budapesti Népszava megállapítja, hogy „mai társadalmi életünkben találni olyan folyamatokat, amelyek az elviselhetőnél néha gyorsabban változtatják meg az életet. Ilyen például a helyváltoztatás. A faluközösségből városba szakadt emberek egyike-másika nemcsak a tájékozódóképességét veszíti el, hanem erkölcsi tartását is és olyan megalázó helyzetbe keveredhet, ahonnan nem lát kiutat. A magát kiszolgáltatottnak érző egyén tudathasadásos módon meggyűlöli azt a vele egy testben lakó személyt, akit tehetetlen szolgáléleknak tart, és végez vele. Azzal a másikkal, aki szintén ő maga...”

A lap nem tagadja, hogy a mai Magyarországon is vannak olyan társadalmi gondok, amelyek labilis idegrendszerű embereket személyiségzavarba sodorhatnak. Idetartozik mindenek előtt a lakáshiány, valamint a felszínes iskolai nevelés. Had tegyük még hozzá, hogy a materialista szellemnek és a szabadság hiányának is nagy szerepe van ebben a szomorú statisztikában.

HOGYAN TANITJÁK A TÖRTÉNELMET?

Nemrég általános iskolások körében közvéleménykutatást végeztek, amely megállapította, hogy a gyerekek túlnyomó többsége a történelmet tartja a legunalmasabb tárgynak. Ezt követően újabb felmérés készült a tanulók történelmi tudatáról. Ime néhány idézet a kérdésekre adott válaszokból:

„Mi a véleményed a királyokról?”
Népelnyomók, zsarnokok, véres kezűek, árulók, potyalesők, buták, gonoszak, idegenek, népnézók, urakkal cimborálók, hazugok, kényurak stb. voltak.
„Mi a véleményed a magyar papságról?”
Népbütítő, népelnyomó, torkos, dözsölő, gonosz, cselszövő stb.

A jobbágyok helyzetét tudakoló kérdésre adott válaszokból megtudjuk, hogy azok tüdőbajosak, igen szegények, éhező, nyomorgó emberek voltak, akiket deresre húztak, megcsónkítottak és gyakran kivégeztek. Arra a kérdésre, hogy elképzelhető-e a régi Magyarországon boldog élet, így válaszoltak a gyerekek: nem, mert az urak állandóan sanyargatták a szegény népet, nem is értik, miért nem pusztult el a nép a sok nagy baj következtében...

A fiatalság fenti torz történelmszemlélete egyértelműen a mulat befektető és az utolsó 35 évet idealizáló, sematikus, száraz kommunista történelemoktatás eredménye.

FIATALKORÚAK HÁZASSÁGA

Budapesten tavaly 80 kérelmet nyújtottak be fiatakorúak házasságának engedélyezésére. Ennél sokkal több volt a jelentkezők száma, de a gyámhatóságnak a jelentkezők egy részét sikerült lebeszélni szándékáról. Az 1974 óta érvényben lévő új családjogi törvény 18-ról 16 éves korra szállította le a lányok házasságkötési korhatárát. Lányok 14 és 16 év között, fiúk pedig 16 év fölött kérhetnek gyámhatósági engedélyt házasságkötéshez.

DRÁGÁBB LETT A POSTA

A magyar posta szeptemberben nagymértékben felemelte a külföldre küldött levelek és csomagok díjszabását. A külföldi levelekre a korábbi 4 forint helyett 8 forintos bélyeget, a levelezőlapokra pedig 3 forint helyett 5 forintos bélyeget kell ragasztani. A fél kg-nál könnyebb nyomtatványokért 10 forint helyett 32 forintot kell fizetni.

1982-TŐL ÖTNAPOS TANÍTÁS

Az 1982-83-as tanévben az ország összes iskolájában bevezetik az ötnapos munkahetet. Mivel a tananyagot nem csökkenthetik, más módon kell a kieső évi 30 tanítási napot pótolni. Arról, hogy korábban kezdik és később fejezik be a tanévet, ugyanúgy szó van, mint az évközi szünetek rövidítéséről, vagy az egésznapos tanítás bevezetéséről. Utóbbi megnehezíti, hogy az általános iskolákban a tanteremhiány miatt szükség van a kézműszakos oktatásra.

Hírek - események

PAPPÁ SZENTELTÉK KOVÁCS ISTVÁNT

Ruzsik atya, a franciaországi főlelkész, és Fülöp atya, a lyoni magyar lelkész, számolnak be róla. — Bayeux-ban, Normandia ősrégi katedrálisában, június 14-én volt ez a papszentelés. Száz pap a püspökkel kísérete az oltárhoz. Párizsból külön magyar autóbusz ment Hieró atya vezetésével, a francia hívek pedig betöltötték a hatalmas katedrális. Mint Ruzsik atya írja: „... Ennek talán az az oka, hogy egyre ritkábbak ezek az ünnepek, mert gyérül az Isten közvetlen szolgálatára vállalkozók száma. — Csak egyet szentelt a francia püspök pappá, az is magyar volt; akit vele szenteltek, a franciát, azt diakónussá szenteltek.”

Az is olyan igaz, amit Fülöp atya ír: „Öröm hallani, hogy magyar fiút szenteltek pappá, mert mostanában ezüstmiséről, aranymiséről, paptestvérek, nővérek elhalálzásáról olvasunk eleget.

— Legyen egyszer újmisérről is szó; hogy lássák a hiveink, nem hal ki még mindjárt a papság, még az utánunk jövőket és minket is pap, s ha kell, magyar pap temet el. — Még a földnek sem mindegy, hogy vetik el a magot...!”

Örvendjünk tehát mi is az új magyar papnak, ha mindjárt elsősorban francia szolgálatra szentelték is. Magyar édesapjának, francia édesanyjának szívből mondunk köszönetet, hogy papfiút neveltek az Egyháznak, ezekben a vallási-lag meddő időkben.

BAJOR KÉPVISELŐK KASTLI LÁTOGATÁSA

Október 21-én 30 bajor képviselő, Gustl Lang, a CSU-frakció elnökének vezetésével, látogatást tett a Kastl-i gimnáziumban. A főbejáratnál Valentiny Géza prelátus, az Iskolabizottság elnöke, az iskola Elnöki Tanács elnöke; Dr. Maurer, az iskola egyik alapítója; Mosner Xaver, polgármester; Geisenhofer Cayetan, a Fördererverein elnöke; P. Major Márk intézeti igazgató a tanári kar élén fogadta a képviselőket. A képet kedvesen keretezték magyarruhás diáklányok. A polgármester rövid köszöntőjében elmondta, hogy Kastl-t meglátogatták már uralkodók, biborosok, főhercegek, miniszterek, de ennyi képviselő egyszerre tudomása szerint még nem. Valentiny prelátus üdvözlő szavaiban humorosan célzást tett arra, hogy a „bajuwar” képviselők most a magyarok Lech-mezei látogatását viszonozzák, akik akkor persze ráfizettek a látogatásra, most emléjük; egyik fél sem fizet rá! — Majd átvonultak a történelmi ebédlőbe, amely a diáksággal együtt, díszben várta a vendégeket. Gustl Lang a magyar iskola történelmi hivatását emelte ki, nemcsak magyar, hanem európai és német viszonylatban is. Kastl fontos magyar kultúrtényező Németország szívében.

Az iskola népitánc-csoportja hálából a látogatásért, 12 párral eljárta a Seprőtáncot. A fergeteges táncot fergeteges taps követte. A fontos és nagyon hasznos látogatást Toni Donhauser képviselő, az iskola régi barátja kezdeményezte. A Bayerische Rundfunk részéről ott volt Toni Siegert, az Amberger Zeitungtól Wächter szerkesztő.

125 éve szentelték fel az esztergomi bazilikát. — A magyar kereszténység szimbólumát, az esztergomi bazilikát, 1856 késő nyarán szentelte föl a nagy Scitovszky János biboros hercegprímás. A nemzet élniakarásának ez volt az első nagy tette és szimbóluma az elnyomatás — Bach-korszak — évtizedeiben. A felszentelés által különös hangsúlyt kapott, hogy a császár, Ferenc

József, személyesen eljött az ünnepségre és Scitovszky hercegprímáshoz magyarul ezt mondta: „Szent István királynak a példáját követve, hú alattvalóim boldogítását én is mindig a szívemen hordom...” — Világos és Arad után ez volt az első békejobb a nemzet felé.

Az esztergomi bazilika főoltárában Becket Szent Tamás, Canterbury-i érsek, a nagy magyarbarát ereklyéi vannak. — A felavatáson Liszt Ferenc személyesen vezényelte az erre az alkalomra írt „Esztergomi misé”-jét.

„Midanyiunk szegénye” — Ercsi hártárában, a Duna fölött, áll báró Eötvös József sírja és egy régi kápolna. Azaz csak állt, mert félig romokban van, környékét pedig gaz borítja. Ha a mai „állam” túri ezt is, hogy túrheti azonban az Egyház, a község és egyáltalán a magyar nép?! — „Pest-Budáról sok nép kijár, alig érti nyelvünket már...” jutnak eszembe Kisfaludy sorai. — A magyar történelem nyelvét minden esetre nem ismeri már.

KILÁTÁSOK ÉS TERVEK 1982-RE A jövő évben ünnepli Máriacell fennállásának 825-éves jubileumát

Az ősi búcsújáráhely a jövő év szeptember második felében nagy ünnepségekkel készül erre. — Mi magyarok ugyanekkor emlékezünk meg Nagy Lajos királyunkról halála 600-éves évfordulója alkalmával. — Nagy Lajos különben is joggal Máriacell második megalapítójának számít. És hogy közeli nagy halottainkra gondoljunk, 1982-ben lesz Mindszenty József születésének 90. évfordulója.

A magyar emigráció ebből az alkalomból szeretné 1. emlékkövel méltón megjelölni azt a helyet, ahol a Magyar Szentkorona 1945 áprilisától júliusáig el volt ásva; 2. a máriacelli magyar Szent Katalin kápolnába visszahelyezni restaurált állapotban azt a történelmi Árpádházi Szent Erzsébet-képet, amit 1857-ben a legnagyobb magyar máriacelli zárandoklat — 30.000 ember — Scitovszky János esztergomi érsek vezetésével ünnepélyesen elhelyezett.

Ugyancsak restaurált állapotban akarjuk visszahelyezni eredeti helyére, a máriacelli kincstárba, azt a votivképet, amelyet 1697-ben a Wesselényi-féle összeesküvésben 1671-ben Bécsújhelyen lefejezett apja emlékére legidősebb fia ajánlott föl „Speculum iustitiae ora pro nobis” (Igazság tükre, könyörögj éretünk) invokációval, a máriacelli Szűzanyának.

ÉRDEKES EMBEREK

Saáry Éva és Vadnay Zsuzsa most megjelent riportkönyve 29 Nyugaton élt vagy élő magyar embert szólaltat meg interjú, azaz közvetlen beszélgetés formájában. A megszólaltak egymástól nagyon is különbözők, csak abban egyek, hogy valamennyien „emigráltak” valamikor. A kevésbé ismert, de érdekes, színes riportok mellett a könyv lapjairól a nemzetközi fórumokon is szereplő nagy egyéniségeket ismerünk meg életközletről, így Mindszenty biborost, a politikus Eckhardt Tibort, Apponyi Géraldinet, a volt albán királynét, a világhírű színmű- és filmíró Lengyel Menyhértet, aztán kiváló írókat, művészeket, tudósokat: Kerényi Károly, Ferdinandy Mihály, Cs. Szabó László, Határ Győző, Kovács Imre, hogy csak néhányat említsék közülük. A találó című, szépkiallítású, fényképekkel díszített „Érdekes emberek” nemcsak élvezetes olvasmányt nyújt, de az interjúkból a külföldi magyarság szellemi életének bizonyos értelemben dokumentum értékű keresztmetszete is kibontakozik. S ez a szerzők írói kvalitásai mellett már magában is nagy értéke a könyvnek, amely a Svájci Magyar Irodalmi és Képzőművészeti Kör kiadása. Sz. J.

Az élet könyvéből

AUSZTRIA

Bécs: Keresztelesek: **Sándor Nicolette**, Sándor Éva leánykaja, a Pázmáneum kápolnájában. — **Pintér Dávid Péter**, P. Jenő és Sadikov Sonja Rachmanovna fia, a kapucinus templomban. — 1981. szept. 26.

Szentségi házasságot kötöttek: **Rendi László** és **Horváth Andrea**, 1981. aug. 26. Gumpoldskirchenben. — Az Úr áldása kísérik őket!

Az örök hazába költöztek: **br. Schmetzing István**, 85 éves, a betegek szentségeivel megerősítve, Bécsben 1981. szept. 17.; — **Bonyhádi Perczel Mária**, 83 éves, 1981. szept. 22.; — **Mioc Aurélné** szül. **Sehovits Anna**, 74 éves; szept. elején Bécsben. — Az Úr jutalmazza meg őket az örök élettel!

Gráz: Szeptember 27-én, vasárnap, keresztelték Grázban a jó Molnár néni — nem is tudjuk hányadik — kis unokáját **Melinda Erzsébetet**, **Fabián László** és **Molnár Katalin** második leányát. — A fiatal szülők Linzben élnek, de a keresztelőre hazajöttek mind a gyerekek Grázba, a kedves Molnár-házba, az Édesanyához.

Linz: A Linz-i Árpád Cserkészcsapat „Bartók Béla” jubileumi tábora **Dipl. Ing. Revertera Miklós** gróf kastélyparkjában nagyon jól sikerült! A tábor lelki vezetését Msgr. Valentiny Géza látta el. A tábori miséken a grófi család is mindig résztvevett. A kiképzés súlya a gyakorlati cserkésznevelésen kívül a magyarság- és jellemnevelésen volt. **Kiss Mihály** csp. úrnak melegen gratulálunk!

BELGIUM

Brüsszel: Keresztelés: **Schneberger Valentino**, 1981. szept. 27-én.

Halálozás: **Tryzubszky Ferdinánd** (1905) jó magyart, 1981. szept. 15-én temették la Hulpe-ben. Gyászmiséjét kívánsága szerint összekötötték az ARADI vértanúkéval. — Nyugodjék békében!

FRANCIAORSZÁG

Párizs: A magyar lelkész nagyon fontos magyar közérdekű dologra hívja fel a hívek figyelmét. Ez a fontos dolog a **végrendelet!** Olyan magyaroknál, akiknek nincs örökösük és így, végrendelet hiányában, a vagyonuk az államra száll. — Milyen jó volna, ha ez a magyar vagyon magyar célt szolgálna! Itt van például a magyar ifjúságnévelés ügye: a **Kastli Magyar Gimnázium**, **Magyar Missziós Központok**, **Hévígyi Magyar Iskola**, **Cserkészlet**, stb.

HOLLANDIA

Halálozás: **Jánosi M. Gábor** hosszú és fájdalmas betegség után **Uithoorban** elhunyt. Temetése szept. 3-án volt. A templomot teljesen megtöltötték az iskola növendékei és tanárai, az énekkar szebbnél-szebb énekekkel búcsúztatta; — **Plentner Károly Enschedeben** 53 éves korában elhunyt. Hamvasztása szept. 5-én volt; — **Várszegi Imre** 71 éves korában hosszas betegség után szept. 5-én **Rotterdamban** elhunyt. Hamvasztása szept. 9-én volt szűk családi körben. — Nyugodjanak békében!

NÉMETORSZÁG

Köln: **Házasság:** **Gallovích Erwin** és **Griesing Marita** házasságot kötöttek. Szívvel gratulálunk!

München: **Halálozások:** **Vukovich Anna** 1981. aug. 27-én 69 éves korában; — **bihari Vass Tamás** 1981. szept. 12-én 70 éves korában, Schorban elhunyt, temetése ugyanott szept. 16-án volt. — Nyugodjanak fékében!

NORVÉGIA

P. Horváth Kálmán püspöki helynök Ostóban. Norvégiában kb. 14 ezer a katolikusok száma. Ennek közel fele külföldi származású, az újabb szóhasználatnak megfelelően az ún. bevándorlók keretébe tartozik. Külön papjuk van a horvátoknak, magyaroknak, lengyeleknek, spanyoloknak és a portugáloknak. Legújabbban közel 3.000 vietnámit fogad-

doit be Norvégiába; ezek fele is katolikus, két papjuk van és 4 Rómában tanuló papnövendékük. — Más csoportok lelki gondozását az időnként Norvégiába felutazó papjaik végzik.

Msgr. John W. Gran külön püspöki helynökséget szervezett pár éve, amelynek feladata a bevándorlók lelki gondozásának a biztosítása. Október 1-től kezdve ezt a munkakört vette át **Páter Horváth S.J.** püspöki helynöki címmel. — **Páter Horváth** három év óta a skandináviai püspöki kar delegátusa a magyar lelképásztori munkában.

OLASZORSZÁG

Születés-Keresztelés: **Sasso Marconi** (Bologna): **Alessandra Elisabetta**, Dr. Morganti-Desics Erzsébeték első unokája, aug. 11-én történt születésével nagy örömet hozott a családnak; — **Valériát**, **Pellino Silvestro** és **Váradai Emilia** kislányát, **Rómában** szept. 20-án; — **Luca-t**, **Ruggeri Florio** és **Szabó Emma** kisfiát szept. 27-én **Pinareta-ban** megkeresztelték. — Együtt örülünk a családokkal!

Házasság: **Cascina Vica** (Torino): **Giachino Armando**, kinek édesanyja magyar s ki maga is jól beszéli nyelvünket, jún. 27-én esküdtött **Pronatti Annával**. — Gratulálunk!

Halálozás: **Cecina** (Livorno): **Dr. Meucci Appioné** szül. **Galvácsy Lenke**, aug. 16-án meghalt. — Nyugodjék békében!

KITÜNTETÉS: **Moncalieri** (Torino): **Dr. Ágoston András** diplomás mérnöknek szeptember 26-án Rómában hivatalosan

Az Egyház életéből

NÉMETORSZÁGI SZENT ERZSÉBET ÜNNEPSÉGEK

Marburg, Szent Erzsébet városa, ahol élt, volt a nyugatnémet ünnepek színhelye. A város, amely többségben evangélikus, a környék is, ünnepi héttel áldozott a „legnagyobb Német Asszonyoknak”, Thüringiai, azaz **Árpád-házi Szent Erzsébetnek**. Az ünnepi hét szept. 13-án ünnepi körmenettel kezdődött, amelyben Szent Erzsébet kar-ereklyéjét vitték a város háza előtti térre. A Reformáció óta ez volt az első eset, hogy katolikus körmenet vonult végig a protestáns városban, amelyen nagyon sok evangélikus volt látható, köztük a prépost is.

Az ünnepeken részt vett Magyarországból **Lékai László** bíboros, **Kádár László** egri érsek és **Kurtos András**, **Szent Erzsébet** szülővárosának, **Sárospatak**nak, plébánosa.

A hét minden napjának más-más volt a témája. A bfejező áhitatot az evangélikus Szent Erzsébet templomban tartották. Ez az első német templom, amely Szent Erzsébet tiszteletére épült; a Reformáció idejében protestánssá lett, de még ma is hűséggel őrzi a Szent életére vonatkozó emlékeket.

Keltnémetországban, Erfurtban a dóm-téren volt a zárőnnepség. A tömeg előtt fölolvasták **II. János Pál** pápa levelét **Szent Erzsébet**ről. — Hat évvel ezelőtt a Szentatya mint krakkói érsek maga is részt vett egy Erfurt-i Szent Erzsébet-zarándoklaton.

A délutáni zárőnnepségen hét kislány hét szál piros rózsát nyújtott át egy-egy püspöknek. A hatalmas tömeg tapsviharral fogadta a jelenetet: „**Szent Erzsébet rózsái!**”

November 17-én, Szent Erzsébet halála napján, Eisenachban lesz az utolsó megemlékezés.

A lengyel külügyminiszter, Czyrek, olaszországi látogatása második napján **Castel Gandolfo**ban meglátogatta **II. János** pápát és vele kétórás eszmecsere-t folytatott. A megbeszélés központjában a jelenlegi nehéz kül- és belpolitikai lengyel helyzet állott, különös tekintettel a Solidarnosc szabad szakszervezet kongresszusa utáni helyzetre és a lengyel kibontakozásban az Egyházra váró fontos és nehéz feladatra.

átnyújtották a **Gran Croce del Lavoro** del'IBC elnevezésű kitüntetést. — Gratulálunk!

SVÁJC

Bern: **A Svájci Magyar Katolikus Misszió Központi Tanácsa** november 7-én Bernben tartja ezévi őszi megbeszélését. Ez alkalommal avatják fel az új magyar missziós központot és Svájcban az első magyar kápolnát. A kápolna felavatása déli 12 órakor lesz. A kápolna kicsi, de később, ha a tabernaculum elkészül, Oltárszentséget is fognak őrizni benne.

Lausanne: **Halálozás:** **Soós István** 80 éves korában 1981. okt. 15-én La Chaux-de-Fonds-ban elhunyt. — Nyugodjék békében!

Lausanne: **A kereszttség szentségében** Isten gyermeke és az Anyaszentegyház tagja lett: — **Gaal Anita** szept. 26-án Lausanne-ban; — **Ruchonnet Ciril John Gellért**, R. Daniel és Herbet Éva első gyermeke, okt. 11-én Genf-ben.

A házasság szentségét szolgáltatták ki egymásnak: — **Szakács Károly** és **Crettaz Nelly** aug. 29-én Vissocé-ban (VS); — **Aninger Sándor** és **Russay Adrienne** szept. 19-én Conignon-ban (GE).

A jó Isten magához szólította: — **Nagy Istvánt** 54 éves korában Lausanneban aug. 12-én; — **Juhász István** 41 éves, **Renns-i** lakos, aug. 5-én Dijon mellett autóbaleset áldozata lett; — **Hoffman Regina**, Lausanneban 94 éves korában okt. 5-én elhunyt. — Nyugodjanak békében!

Luzern: A svájci magyarok okt. 23-án, ünnepelték az '56-os Forradalom 25. évfordulóját. A szentmisét a Hofkircheben **Anton Hänggi** baseli püspök mondta, a magyar papok koncelebráltak. **Bán József** protestáns lelkész pedig imát mondott.

A világ 21 bencés kongregációjának prézesapátjai (abbas primas) szeptember 21—25-ig első ízben tartották szinódusukat Pannonhalmán. — **Lékai László** bíboros szept. 24-én látta őket vendégül Esztergomban.

Bécs 1983-ban számít pápai látogatással. — Az osztrák Katolikus Egyház Bécs fölszabadítását 1683-ban a nagy török ostrom alól külön ünnepi évvel szeretné megülni. Ennek keretében Katolikus Napot tervez, különösen nagy munkástömegek részvételével, amelyre elsősorban azokból az országokból jönének férfítömegek, amelyeknek a világtörténelmében fordulatot jelentő győzelem kivívásában országán részük volt: **Lengyelország** — **Sobieski János**, — **Magyarország** — a magyarországi fölszabadító nagy háborúk, Bécs fölszabadításával kezdődtek, — **Németország** — Bécs fölszabadításában különösen nagy szerepe volt a bajor fölmentő csapatoknak —, **Franciaország** és természetesen a **Habsburg-Monarchia** összes tartományai és népei. — Ennek a napnak a fénypontja **II. János Pál** pápa bécsi látogatása lenne.

Mi magyarok, de az osztrákok és a környező szláv népek is nagyon reméljük, hogy a Szentatya meglátogatta ezen alkalommal **Máriacell**t is, ahol **Mindszenty bíboros** nyugszik.

Assisi Szent Ferenc születésének 800. évfordulóján **II. János Pál** pápa október 4-én a Szent Péter-téren óriási tömeg előtt emlékezett meg a nap világtörténelmi jelentőségéről és üdvözölte az ugyanakkor Assisiban az egész világról összegyűlt ünnepi sereget, élén **Pertini** olasz államelnököt.

II. János Pál pápa a spanyol Salamanca tartományba, Alba de Tormesbe, ahol **Avilai Szent Teréz** meghalt, üdvözölő üzenetet küldött. Ez év okt. 15-én ugyanis kezdődtek meg **Szent Teréz** halálának 400 éves jubileumi ünnepei. A Pápa üzenetét **Ballestro bíboros**, az ország püspöki kar titkára, vitte el. Ebben az üzenetében a Pápa kiemelte a Középkor legnagyobb női szentjének, a sarutlan **Karmelita Rend** megalapítójának, óriási jelentőségét az Egyház és Spanyolország számára. A megnyitó ünnepi szentmisén a jelenlegi spanyol miniszterelnök, **Calvo Sotelo**, is résztvevett.

Az ötvenhatos magyar forradalom 25. évfordulójára megjelent a

FÜVESKERT német nyelvű 2. kiadása: „Im Frührot“.

A „Füveskert“ a magyar börtönök és szabadságharc verseinek antológiája. A fordítást neves német, osztrák és svájci költők végezték.

Ajándékozza meg a könyvvel külföldi barátait!

Megrendelhető a **N e m z e t ő r** címén (Ferchenbachstr. 88. D-8000 München 50) 15.— DM (7. \$) befizetése ellenében.

H I R D E T É S E K

Magyar-német — német-magyar Halász-féle lexikon eladó. — **Érdeklődni:** **Telefon: 0711 / 432-041.**

Keresem Németországban élő, független, egyedülálló nyugdíjas özvegy úriasszony ismeretségét 70 éves korig. Írjon bizalommal, diszkréció mellett „Új Élet” jelígre a kiadóba.

Szimpatikus nyugdíjas, független, jóalakú férfi keres hasonló adottságokkal rendelkező élettársat. Lehetőleg fényképes, telefonszamos választ kérek „Sürgős” jelígre a Kiadóba.

IDEÁLIS ÁTTELEPÜLÉS! — Benidormban (Délspanyolorsz.) **5 egyszobás szuperapartman** (főzőfülke, fürdőszoba, WC, balkon, nagy szoba, 2 ágy, teljes főzőfelsz.) közp. fűtés még kiadó télire nov.-tól; **havi bér DM 250.— két főnek;** napi 6-8 óra napsütés, házi uszoda. — Havonta kirándulás **Fatimába** lehetséges. **Érdeklődni:** **Kubinyi, 5 Köln 41, Ölbergstr. 35. Tel.: Köln 46-54-41.**

Rajna vidékén élő németnyugdíjas egyedülálló, egészséges, sportot, természetjárást kedvelő **64/176 magyar férfi,** 3-szobás lakással, pénzzel, autóval, keres házastársnak **48—56 éves** hozzáillő, karcsú, kultúrált értelmiségi nőt. — Leveleket **„Templomi esküvő”** jelígre a Szerkesztőségbe kér.

Genfben élő, 57/178, igen jó külsejű, erős, sportoló, művelt önálló iparos jólmenő üzlettel, keres hozzáillő, munkájában segítő (francia nyelvtudás előny!) csinos magyar nőt 50 éves korig, feleségnek. — Fényképes leveleket **„Egyetértés-hűség” jelígre a Kiadóba kér.**

Magyar nő, osztrák állampolgár, egészséges, munkabíró, állást keres Bécsben (érettségizett, jól tud németül) mint pénztáros- eladó, stu. Tel.: **Wien 30-40-454** vagy levélválaszt **„Szorgalmas”** jelígre a Kiadóba kér.

M. S Z E R D A Y METROPOLITAN VERLAG

Teichweg 16
CH-4142 Münchenstein/Schweiz
Telefon: (061) 46-59-02
Könyv — hangmez — ajánlata

	Sfr.
Benedek István: Aranyketrec	20.—
Bókay János: Bohémek és pillangók	17.—
Gonda-Niederhauser: A Habsburgok	21.—
Zsigray J.: Tragikus keringő	22.—
Eötvös József: Magyarország 1514-ben (Helikon, regény)	27.—
Eötvös József: A nővérek, Elbeszélések	22.—
Eötvös József: Arcképek és programok	24.—
Krudy Gy.: Régi szélkakasok között	13.—
Krudy Gy.: Pókhálós palackok	17.—
Krudy Gy.: Etel király kincse	19.—
Galgóczi E.: Törvényen kívül és belül	10.—
Szilvási L.: Karácsony	16.—
Szilvási L.: Kinek a sorsa?, Vízválasztó	35.—
Szilvási L.: Ördög a falon	15.—
Szilvási L.: Egymás szemében	15.—
Moldova Gy.: Magyar atom	16.—
Moldova Gy.: Magányos pavilon, Sötét angyal, Akar velem beszélgetni?	20.—
Új magyar lexikon I-VII.	350.—
Minden Passuth, Karinthy, Kodolányi raktáron különféle áron. — Szótárak, nyelvkönyvek, lexikonok raktáron különféle áron. — Ifjúsági és mesés könyvek raktáron különféle áron.	

Kérje katalógusunkat!

HIRDETÉSEK

Komoly életfelfogású, nemdohányzó, vékonytermetű háziasszony megismerkedne 55-65-éves becsületes, leinformálható, független férfivel házasság céljából. A megismerkedés idejére ausztriai kertés házban bútorozott lakást kiadok. — Válaszokat „Napfényes Ősz” jellegére a Szerkesztőségbe kérek.

Nem bírom tovább a magányos életet! Nyugatnémetországban élő, 60-as német állampolgár vagyok. Keresek egy egyszerű, őszinte, háziasszonyt házasság céljából, akivel hátralévő éveinket hűségben és szeretetben leéljük. — Válaszokat „Terád várok” jellegére a Szerkesztőségbe kérek.

Töltsön egy estét magyaros hangulatban nálunk!

Hétvégeken disznótoros vacsorák!
November 6-tól december 6-ig és december 26-tól január 6-ig

ifj. LAKATOS-DUÓ Budapestről gondoskodik magyaros jókedvről.

Előzetes helyfoglalást kérünk.

Sternen vendéglő, — Hinteregg (Zürich mellett) Forchstr. 182.

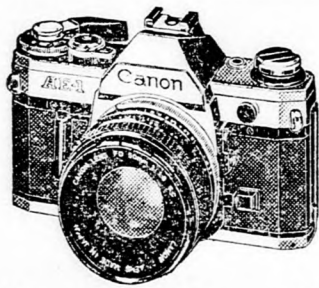
Telefon: (01) 984-01-03.

Jobbágy Attila és felesége Marika

MAGYAR HENTES — VIKTOR PAL
Lerchenstrasse 29. D-7063 Welzheim
Telefon: 07182 / 67 36

	DM
1 kg. Kolbász, füstölt	16.—
1 kg. Kolbász, friss, sütni és grilleznivaló	15.—
1 kg. Debreceni	16.—
1 kg. Disznósajt, csipős	10.—
1 kg. Disznósajt, gyomorban, füstölt	12.—
1 kg. Balkán füstölt májas	12.—
1 kg. Balkán füstölt véres	10.—
1 kg. Hurka, sütnivaló, rizsával, vérrel vagy vér nélkül	10.—
1 kg. Fokhagymás sonkaszalámi	16.—
1 kg. Paprikás Puszta-Szalámi	16.—
1 kg. Lengyelsonkaszalámi (90 % soványhús)	20.—
1 kg. Főtt-tokapaprikás szalonna	12.—
1 kg. Angolszalonna	20.—
1 kg. Hasaalja szalonna, magyarosan	12.—
1 kg. Hátsó sonka, füstölt,	20.—
1 kg. Fehér sós-szalonna (vastag)	10.—
1 kg. Paprikás Lengyel Kolbász	12.—
1 kg. Orig. Pick- vagy Herz-szalámi	26.—
1 kg. Orig. Szegedi Paprikás-szalámi	26.—

Minden árut légmentes csomagolásban utánvétellel szállítok.

CANON — MINOLTA — TOKINA
L E R A K A T

FOTO DOBOS
8000 MÜNCHEN 2 RINDERMARKT 16 TELEFON 089/240852

74 éves cég! Győr — München!

KARÁCSONYI TOMBOLA

Égéségünk érdekében!

Kérjük, pontosan töltsse ki és sürgősen postázza:

Van-e családjában vagy ismerősei között elhízott-, máj-, gyomor-, magas vérnyomás- vagy vesebajos igen nem
— Szükségesnek tartja-e az egészséges étkezést és vitaminús táplálkozást? igen nem
— Tudna-e ismerőseinek lehetőséget adni arra, hogy tudomást szerezzenek az egészséges étkezésről? igen nem

Név: . . .

Cím: . . .

Telefon: . . .

1. díj: 12 sz. Nemesfém Cr. Ni. 18/10-es Evőeszköz-készlet (66-részes, DM 695.— értékben)

2. díj: 6 sz. Espresso-kávékészlet magyaros kávéfőzőséhez, (22-részes, DM 545.— értékben)

3-30. DM 50.— 80.— érték közötti ajándék.

31-120. Kisebb ajándékok.

Csak Köln és 50-60 km-re lakók jelentkezését tudom vállalni. — A sorsolás nyilvános, azon mindenki résztvehet. — Helyét időben közöljük.

Rác Sámuel — Am Sonnenhang 18 — D-5063 Overath-Brombach

MEGHÍVÓ

1981. november 13-án, pénteken este 1/2 8 órakor **Wiktorin Ernő dipl. kfm. - közgazdász** előadást tart a **Haus der Begegnungban**. (Rumfordstr. 21). Témák:
1. Az érvényesülés; 2. Önállóság; 3. Az önállósuláshoz kapható kölcsönök; 4. Jogok - köteleességek és az adózás problémáiról Németországban.

A Német Szövetségi Köztársaságba újonnan érkezettek rendkívül hasznos ismereteket szerezhetnek.

Bélpótdíj nincs. — Mindenkit szeretettel várunk!

„MIKE“

Magyar Iparosok, Kereskedők és Vállalkozók Egyesülete.

HAZAI HENTESARÚ

	DM
1 kg Grillkolbász vakuum	16.—
1 kg Kolbász	16.—
1 kg Kolbász friss füstölt	14.80
1 kg Véreshurka rizsával	12.—
1 kg Májshurka rizsával	12.—
1 kg Disznósajt	14.80
1 kg Tokaszalonna	10.80
1 kg Vastag szalonna	14.—
1 kg Tepertő	16.—
1 kg Csülök	12.—
1 kg Borda	12.—
1 kg Sonka	24.—

A szállítás utánvételes. 5 kg felüli rendelésnél portómentes, csak csomagolási és gyorscsomagdíjat számítunk.

Michael Taubel, Metzgermeister

Peter-Rosegger-Str. 3.

6710 Frankenthal/Pf.

Telefon: 06233 / 62693

KÖNYVSZENZÁCIÓ! - MEGJELENT

	DM
Bibó István összegyűjtött munkái I. 51.—	
A forradalom tanui (Nemzetőr kiad.) 28.—	
Gosztonyi Péter: 1956 A magyar forradalom története (képekkel) 25.—	
Csonka: A forradalom okny. tört. 40.—	
David Irving: Aufstand in Ungarn 45.—	
Méray: Nagy Imre élete és halála 42.—	
Kopácsi: Az 56-os magyar forradalom és a Nagy Imre per 16.—	
Oltványi: Harcok Dél-Budapesten 22.—	
Sárközi M.: A Rákosi korszak irodalom politikája 14.—	
Koestler Arthur: Sötétség délben 24.—	
Dénes Tibor: Budapest nincs többé Budapest 24.—	
Lakatos Géza: Ahogyan én láttam 25.—	
Szombathelyi F.: Visszaemlékezései 16.—	
Gulag Szigetecop. I-II. (kötetenként) 32.—	
Márai: összes kapható könyvei raktáron Megjelent a Magyar Füzetek 9. és 10. sz.	
Kerényi K.: Görög Mitológia 33.—	
Zilahy Lajos: Két fogoly 33.—	
Zilahy L.: A fegyverek visszaneznek 19.—	
Zilahy L.: Halálos Tavasz, Szépapám szerelme 27.—	
Mo'dova: A szent tehén 24.—	
Moldova: E'húzódó szüzesség 20.—	
Wass Albert: A kastély árnyékában 33.—	
Mihályi-Dunai: II. János Pál 40.—	
Szabó Dezső: A kötél legendája 14.—	

Hanglemezekben gazdag választék!
SLPX 17661 DM 20.— Hofi Géza újdonság — Te figyelj haver.
SLPX 10159 DM 20.— Horváth István legújabb cigánydalok lemeze.

MUSICA HUNGARICA — Rümmanstr. 4. D-8. München 40. Tel.: (089) 30 50 43.

ÉLETUNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
8000 München 81, Oberföhringerstr. 40
Telefon: (089) 98 26 37.

Felelős Kiadó:
a Magyar Kat. Főlelkész.

Felelős szerkesztő:
Dr. Harangozó Ferenc,
Seelsorger.

Redaktion und Herausgeber:
die Ungarische Oberseelsorge,
8000 München 81, Oberföhringerstr. 40. Telefon: (089) 98 26 38.

Redakteur: Dr. Harangozó Ferenc.
Abonnement: DM 15.— pro Jahr und Exemplar; nach Übersee DM 25.—

ELŐFIZETÉS:
Az Életünk a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és ők náluk is kell előfizetni!

Tengeren túlra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a Kiadóhivatal küldi az újságot.

Egyes szám ára egy évre 15.— DM, vagy ennek megfelelő valuta.

Tengeren túlra légipostával 25.— DM. Lapzárta: a hónap 18-án. — Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postscheckkonto: Nr. 606 50-803, Kath.

Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto: München.

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank, Nr. 145857, Kat. Ung. Seelsorge „Életünk“

Druck: Danubia-Druckerei, Ferchenbachstr. 88. - 8 München 50.

Új Földrajz könyv

A Magyar Cserkészszövetség kérésére Benedek Lászlóné megszerkesztette „Vázlatos Magyar Földrajz” című könyvét. Ára 5.— \$, megrendelhető: Magyar Cserkész Szövetség, P. O. Box 68, Garfield, N. J. 07026-0068.

MÉG KAPHATÓ

Juhász László
MAGYAROK AZ ÚJVILÁGBAN

című új könyve, amely az első világháború óta a századforduló kivándorlási hullámig követi az amerikai magyar nyomokat.

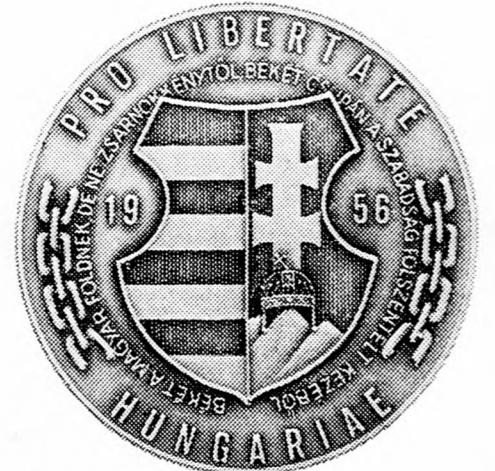
Ára: 15.— DM, 100.— öSch, 7.— \$.
Megrendelhető: Dr. Juhász, Bülowstr. 10/1 D-8000 München 80

A szerző két korábbi könyve: „Bécs magyar emlékei” és „Burgenland” ELFOGYOTT

KÉRDEZZEN — FELELEK

- Azonnali hatállyal küldhet a nagy
- Quelle Katalógusból ajándékot Magyarországra vagy Erdélybe. A vámmentes járó adminisztrációt, valamint a pontos leszállítást a „QUELLE INTERNATIONAL UNGARN SERVICE” garantálja. Felvilágosítást minden időben ad:
- TH. PAPA Vertreterin der QUELLE INTERNATIONAL 7032 Sindelfingen, Maichinger Str. 16. Tel.: 07031 — 801568.

PRO LIBERTATE HUNGARIAE
emlékérme díszes nemzetiszín dobozban kapható!

A 60 mm. átmérőjű, 90 gr. súlyú érem ára (tokkal együtt): bronz patinával: 55.— DM (25 \$), ezüstözött bronz: 75.— DM (35.— \$), színezüst: (1000/1000 AG, 24 K) 295.— DM (135.— \$). Az árban nincs benne a postai szállítási költsége.

Megrendelhető:
NUMISMATICA HUNGARICA
Postfach 73-0302.
D-6000 Frankfurt 73. BRD.

A Magyar Cserkészszöv. Európai Kerülete az idei karácsonyi szünetben is megrendezi hagyományos déltiroli **Téli Táborát — Szent Jakabfalván.**

A GYERGYÓI HAVASOK

táborra, — mely 1981. dec. 26-tól 1982. január 6-ig tart, — jelentkezni lehet az egyes csapatoknál, vagy az Európai Cserkészkerületnél: 8 München 81. — Oberföhringerstr. 40. — Telefon: (089) 98 26 37 / 38. Kívánatra ismertetőt küld a táborparancsnokság.

MAGYAR KÖNYV ÉS HANGLEMEZ-BARÁTOK NAGY TALÁLKOZÓJA

a **MUSICA HUNGARICA — MÜNCHEN** árusítással egybekötött egésznapos kiállításán a **Künstlerhausban (Lenbach-Platz)** november 28-29-én, melyre mindenkit szeretettel meghívunk!

Kiállításra kerül még:

kézimunkák, képzőművészeti cikkek, magyar csemegeárúk (Bayer Oszkár)
Telefon: (089) 30-50-43

DIÓSZEGHY TIBOR, hites tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar, Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, valamint peres ügyekben segít. — Daimlerstr. 249. D-4040 Neuss. Tel.: (021 01) 54 13 17.

MINDENNEMŐ magyar-német / német-magyar fordítást gyorsan és olcsón elvégez

WILHELM DIVY

diplomás, törvényszéki hites okiratt fordító és tolmács, tanár, magyar és német főisk. végzettséggel, a magyar és német iskolarendszer alapos ismerője.

FIGYELEM! Kilenc éve szervezek privátutazás-jellegű, magas színvonalú magyarországi **társasutazásokat**, németül beszélők számára is. Kérjen prospektust! **CIM:** Wilhelm Divy, 7990 Friedrichshafen, Lindenstr. 50. — Tel.: 07541 / 71391.

Jó kereset az esti órákban! Köln és közvetlen környékén lakó férfi, nő vagy házaspár számára (nem utazó jellegű munka!). **Feltétel:** betöltött 21. életév, gépkocsival és munkavállalási engedély. Havi kereset: cca. DM 1.200.— 1.500.—. Érdeklődés telefonon: 02207 / 7762 Rác.

RUPP LÁSZLÓ hites törvényszéki fordító, vállal fordításokat magyarról németre és németről magyarra. — Postfach 162, D-8000 München 1 - Telefon (089) 3 00 21 62

„TÉTÉNY“ Ungarische Spezialitäten
Inh.: O. BAYER

Kreitmayerstr. 26 - D-8000 München 2
Telefon (089) 19-63-93

	DM
Alföldi Olaszrizling	5.10
Alföldi Kékfrankos	5.10
Abasári Rizling	6.15
Debrői Hárslevelű	6.15
Badacsonyi Kéknyelű	6.50
Badacsonyi Szürkebarát	6.60
Soproni Kékfrankos	6.40
Balatonboglári Olasz Rizling	5.95
Balatonboglári Kékfrankos	5.95
Balatonboglári Cabernet Rosé	5.95
Badacsonyi Tramini	6.90
Villányi Burgundi	6.60
Hajósi Cabernet	6.50
Tokaji Aszú 4 puttonyos	13.50
Tokaji Aszú 3 puttonyos	11.50
Kecskeméti Barackpálinka	25.—
Hasas Barackpálinka	23.—
Cseresznyepálinka	23.—
Szilvapálinka	21.—
Hubertus	18.50
Kósher szilvapálinka	29.—
Beverage Bitters (Unic.) 1 lit.	28.—
Beverage Bitters (Unic.)	14.50
Szalámi (Pick) 1 kg.	22.50
Csabai 1 kg.	20.50
Gyulai 1 kg.	18.50
Süli Debreceni 1 kg.	14.—
Süli Kolbász 1 kg.	15.—
Házi Kolbász 1 kg.	17.50
Tarhonya 1/2 kg.	2.90
Nagykokotásza 1/2 kg.	3.20
Lebbencs 1/2 kg.	3.20
Kiskocka, cernametélt 100 gr.	—75
Paprika káposztával 820 gr.	4.20
Bogyoszlói paprika (erős) 820 gr.	3.90
Hegyes paprika (nem csipős) 820 gr.	4.20
Hegyes paprika (csipős) 820 gr.	4.20
Disznósajt (téli időszakban) 1 kg.	12.—
Császárkörte	18.50
Vilmos Körtepálinka	23.50
1 kg. Dessert Szalancukor	15.—

Üvegárút is szállítunk!